

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2010/11:9

Stenografiska
uppteckningar
2010/11:9

Fredagen den 19 november

1 § Allmänna frågor

Utrikesminister Carl Bildt

Statsrådet Birgitta Ohlsson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 25 oktober 2010

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 22 november 2010

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag ber att få öppna sammanträdet och hälsar utrikesministern och EU-ministern välkomna till dagens föredragningar. Vi börjar med EU-minister Birgitta Ohlsson.

Det finns inga A-punkter, men det finns en återrapport från ett möte i rådet den 25 oktober. Då EU-ministern inte har mer att säga om den och det inte finns några frågor med anledning av återrapporten går vi till punkt 4, Resolutioner, beslut och yttranden. Där är ingenting för EU-ministern att föredra, utan det är bara en anmälan av att dessa resolutioner, beslut och yttranden finns.

Då det inte finns några frågor på denna punkt går vi vidare till punkt 5, Uppföljning av Europeiska rådet. Det är en informationspunkt.

Anf. 2 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Det belgiska ordförandeskapet förväntas presentera en annoterad dagordning för Europeiska rådet i december. Det senaste Europeiska rådet i oktober fokuserade, som ni alla vet, väldigt mycket på ekonomiska frågor. Det har varit det stora ämnet under hösten. Finansminister Anders Borg var i nämnden ganska nyligen och föredrog detta.

Frågor som också har varit uppe är klimatförhandlingarna och förberedelserna inför EU:s toppmöte med tredjeland. Både miljöministern, som har varit i utskottet, och finansministern, som har varit i nämnden, har behandlat de här frågorna.

Slutsatserna där innebär, kan man säga, att EU har en tydlig position inför Cancúnmötet i november. Det handlar om vikten av att utgå från Köpenhamnsöverenskommelsen och förankrande av olika beslut om utsläppsminskningar. Det handlar vidare om att EU enades om att öppna upp för en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet, förutsatt att andra ekonomier med stora utsläpp är beredda att åta sig tillräckligt stora utsläppsminskningar.

Det var egentligen allt på punkt 5.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och går vidare till punkt 6, Förberedelser inför Europeiska rådet, nästa toppmöte, den 16–17 december.

Anf. 4 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Vi möts i allmänna rådet nu på måndag. I och med att det inte är något möte i Europeiska rådet genast därefter finns det inga direkta slutsatser att ta ställning till, utan vi kommer inför rådets decembermöte att återkomma hit och föredra det för er.

Det belgiska ordförandeskapet har presenterat en dagordning inför Europeiska rådet i december. Den domineras som föregående möte väldigt mycket av ekonomiska frågor. Mötet på måndag i allmänna rådet handlar mer om att notera dagordningen. Sedan får vi helt enkelt återkomma när det gäller slutsatser för att kunna diskutera det vidare i samband med mötet i december.

Två saker, som jag förstår, ska lyftas upp. Det ena är frågan om en permanent krishanteringsmekanism som varit på allas läppar den senaste tiden. Det är oerhört viktigt för den finansiella stabiliteten inom Europeiska unionen och euroområdet att man får en permanent krishanteringsmekanism och att den kommer på plats. Det är viktigt att osäkerheten i den här frågan skingras.

Kopplat till detta handlar det sedan om fördragsaspekten. Vid toppmötet i oktober fastslog man att en permanent krishanteringsmekanism kommer att kräva någon form av fördragsändring. Ur vårt perspektiv, från den svenska regeringens sida, är det viktigt att den är så begränsad som möjligt och att det inte innebär överföring av nationella befogenheter med mera. Det är något som vi vill lyfta fram.

När det gäller Europeiska rådet handlar det om en lägesrapport i arbetet med kommissionens lagförslag om förstärkt ekonomisk styrning. Det är ett arbete som fortsätter inom rådet och kommer att presenteras nästa sommar.

En fråga som jag vill nämna och som har diskuterats är den om pensioner. Det är kopplat till genomförandet av stabilitets- och tillväxtpakten, där en rapport kommer att presenteras. I dag är det så att för medlemsstater, som exempelvis Sverige som har gjort stora reformer i sitt eget pensionssystem, beräknas budgetunderskottet inom ramen för den här pakten, och det kan bli en problematisk situation. Tidigare har ett brev skickats till Sverige, och inte minst har flera länder i Östeuropa varit engagerade i den frågan. Det är frågor som framför allt diskuteras inom Ekofin, som finansminister Borg kommer att ta upp för samråd med EU-nämnden.

Sist men inte minst är diskussionen om EU-budgeten i sin linda. I den diskussionen är det en ganska stor oklarhet om EU:s fleråriga budgetram.

De svenska utgångspunkterna är kända. Vi tycker att det är viktigt att de omfattande budgetbesparingar som länder just nu gör på hemmaplan tydligt reflekteras där. En känd svensk ståndpunkt är att man ska modernisera, reformera och omprioritera den mångåriga budgeten.

Anf. 5 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag tackar för genomgången. Min fråga gäller tidsplanen inför fördragsändringen på Europeiska rådet. När tror ni att de första textutkasterna kommer? När kommer vi att få ta del av vad man föreslår inför det mandat ni ska ha med till Europeiska rådet? Det är en viktig fråga.

Sedan undrar jag: Vilka artiklar tror ni kommer att beröras i fördraget? Om jag inte minns fel har Sverige ett undantag som icke-euroland i artikel 132 från artikel 126, i två delar av den paragrafen. Det är svårt att förena det med de nya planer som finns om man ska ha kvar no bailout-klausulen samtidigt som man inför ett bailoutssystem igen.

Har ni någon avgränsning på vilka artiklar det egentligen kommer att beröra? Detsamma gäller förslaget till omvänd kvalificerad majoritet, som jag har svårt att se den fördragsmässiga grunden för.

Kan ni se konturerna av vilka artiklar som kommer att förändras?

Anf. 6 ULF HOLM (MP):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen.

Hur ser läget ut när det gäller fördragsändringarna bland de andra EU-länderna? Vissa EU-länder kommer att driva på för mycket större fördragsändringar, och ministern nämnde att vi från Sveriges utgångspunkt vill ha en begränsad ändring. Hur ser läget ut rent förhandlingsmässigt för att få så få ändringar som möjligt? Det är lite grann det som Jonas Sjöstedt tidigare var inne på.

Min andra fråga gäller EU-budgeten. Hur ser förhandlingsläget ut där? Även där är väl EU-länderna ganska splittrade, och Sverige har tyvärr hittills ofta varit i minoritet när det gäller att försöka begränsa EU:s budget. Hur ser läget ut i de andra EU-länderna rent förhandlingsmässigt?

Anf. 7 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Jag börjar med Jonas Sjöstedts frågor.

Det finns inget konkret förslag att ta ställning till just nu. Vi kommer att återkomma, både jag och framför allt finansminister Anders Borg, till nämnden och föredra det mer utförligt.

Det är viktigt att betona när det gäller fördragsändringar att vi i sig bedömt att det kanske inte är nödvändigt med en större fördragsändring över huvud taget för att nå den permanenta krishanteringsmekanismen. Vi kan dock acceptera en begränsad fördragsändring, men som sagt måste vi först se vilka förslag som kommer att komma upp. Vi är tidigt ute i processen, så det är lite farligt att spekulera för mycket innan vi har ett konkret förslag på bordet.

Så till Ulf Holms fråga om den fleråriga budgeten. Som Ulf Holm mycket riktigt beskriver har Sverige en oerhört tydlig position om att modernisera EU:s budget både vad gäller regionalpolitiken och framför allt vad gäller jordbruksstödet. Vi har en starkt frihandelsvänlig linje, inte minst för att öppna upp för tredje världens länder på våra marknader och också för våra egna konsumenters skull.

Andra länder har en något annorlunda position. Allianserna ser väl lite olika ut, men vi kan ta ett exempel. Statsministern reser nästa vecka till Storbritannien för att träffa Storbritanniens premiärminister Cameron,

och jag reser veckan efter för att träffa Nick Clegg och David Lidington, som är EU-minister. Det förs en dialog där en del länder, som känt är, vill ha en moderniserad budget och är ute i debatten – Danmark, Holland, Storbritannien, Sverige med flera. Det som är intressant är att det rör sig på en hel del håll i Europa. Vi har haft en stor ekonomisk kris som har öppnat för så kallat winner of opportunity, som gör att vi som är reformivrare har, tror jag, en viktig chans nu som vi måste ta för att se till att EU får en sund ekonomi.

Det är oerhört stora utmaningar i och med att många länder får göra omfattande reformeringar på hemmaplan vad gäller välfärdssektorn med mera. Då är det inte heller motiverat att inte reformera EU:s budget för de går hand i hand.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Jag kan nämna att Anders Borg har aviserat att han kommer till finansutskottet för att diskutera de här frågorna, troligen redan kommande vecka eller möjligen strax därefter. Frågorna är alltså lite prematura, men de kommer att behandlas i finansutskottet.

Vi tackar för informationen. Jag finner att det finns stöd från majoriteten i nämnden för det upplägg som Birgitta Ohlsson här har redovisat.

Punkt 7, Användning av video- och telefonkonferenser inom rådet, är en informationspunkt.

Anf. 9 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Det här en fråga som aktualiserades väldigt mycket i samband med vulkanutbrottet på Island i våras. Jag lyfte upp frågan i allmänna rådet redan i april om att vi måste skapa mycket bättre infrastruktur för olika video- och telefonkonferenser. I dag är den ganska eftersatt i många länder. Det finns också mycket som vi kan göra på hemmaplan för att få fram ett effektivt system som fungerar. Det är en lärdom av denna typ av kriser att vi måste kunna ha ett sätt som fungerar i alla tänkbara situationer.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 7 och går vidare till punkt 8, Kommissionens arbetsprogram för 2011.

Anf. 11 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Sverige stöder den allmänna inriktningen på kommissionens arbetsprogram för 2011. Det är väldigt mycket fokus på tillväxtskapande insatser och ekonomisk krishantering. Vi kommer att återkomma till de olika förslag som kommer. Det är lite för tidigt att sia om dem nu.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och går till punkt 9, Förstärkning av den europeiska insatsförmågan vid katastrofer. Det är en informationspunkt.

Herr ordförande! Kommissionen meddelade i oktober att man ska ha en stärkt europeisk responskapacitet, som det heter, med fokus på civilt och humanitärt skydd. Det är en högaktuell fråga, inte minst utifrån vad som skedde i Haiti tidigare liksom i Pakistan, där vi ser ett behov av att samarbeta mycket mer på europeisk front. Det är en process som kommer att presenteras vid allmänna rådet. Sedan får man återkomma till de specifika sakförslagen. Det ansvaret ligger framför allt på Försvars- och Utrikesdepartementen i Sverige.

Fokus är här på att insatserna måste bli mycket tydligare, tidigare, snabbare och mer koordinerade. Vi får återkomma när det gäller att diskutera olika detaljer.

Vi tycker från regeringens sida att det är viktigt att stärka EU som aktör på den här fronten. Det är flera bra förslag som kommer fram på hur man ska arbeta mer för att bidra med internationella humanitära insatser.

Vi tycker dock att en del av förslagen behöver förtydligas mycket mer. Det handlar framför allt om ett fält som jag tror att många här är väldigt engagerade i, och det är formerna för att samarbeta med Förenta nationerna när det gäller krishantering. Där tycker vi från regeringens sida att det är viktigt att man har en respekt för FN och då framför allt OCHA, som är det organ som är ansvarigt, och dess ledande och samordnande roll. Det är förstås också viktigt att man genomför de olika operationerna med respekt för humanitära principer och överenskommelser.

Vi välkomnar att utgångspunkten i det här arbetet handlar om att utveckla medlemsstaternas egna resurser och bygga på de EU-strukturer som redan finns. Vi ska inte uppfinna hjulet på nytt, utan vi ska jobba vidare på det som vi har som är en bra bas.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Jag kan nämna att jag har uppmanat försvarsutskottet att ägna sig lite åt den här frågan. Den kommer också upp som en beslutspunkt på ett framtida RIF-råd. Jag vet inte om justitieutskottet kommer att vara involverat i samband med det. Det har de väl inte någon större anledning till. Men, som sagt, frågan återkommer som en beslutspunkt.

Vi tackar EU-ministern för informationen. Har hon något övrigt att tillägga? Nej. Då tackar vi henne för i dag.

2 § Utrikes frågor

Utrikesminister Carl Bildt

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 25 oktober 2010

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 22 november 2010

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Återrapporten från den 25 oktober läggs till handlingarna. Utrikesutskottet informerades i går av Frank Belfrage om de här utrikesfrågorna. Det har strukits respektive tillkommit några frågor, men det kan vi ta allteftersom vi går igenom materian.

Vi börjar med punkt 3, Strategiska partners. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 16 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr ordförande! Låt mig till att börja med säga att jag inte tror att det blir ett av de allra mest dynamiska mötena på måndag. Vi har relativt kort tid till vårt förfogande. Vi börjar kl. 13 och ska sluta vid 18-tiden beroende på andra möten som äger rum samtidigt, inklusive det allmänna rådet men också annat.

Punkten Strategiska partners är egentligen bara en, tror jag, uppföljningspunkt där vi ska diskutera det som vi har diskuterat tidigare, det vill säga hur vi ska lägga upp relationerna med strategiska partner. Vi befinner oss i ett inkörningsskede av Lissabontraktaten och de nya institutionerna. Jag hade utförliga diskussioner om detta inte minst på Gymnichmötet. Jag hade därefter diskussioner om detta på Europeiska rådets möte i september. EU hade därefter ett toppmöte med Kina som väl kanske visade att det finns behov av att utveckla proceduren, när det gäller hur vi ska göra detta. Det blir väl lite reflexioner kring detta som kommer att dominera diskussionen, det vill säga om vi ligger rätt i de tekniska förberedelserna för de olika toppmötena med exemplet Kinatoppmötet som referenspunkt för diskussionen. Jag förväntar mig ingen större diskussion utan bara en notering att vi måste fortsätta att arbeta på att göra detta bättre.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns majoritet för regeringens upplägg inför denna diskussion.

Vi går vidare till punkt 5, Burma/Myanmar.

Anf. 18 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Inte heller här är några slutsatser tänkta, av lätt insedda skäl, för här befinner vi oss i ett lite mer dynamiskt skede. Vi har ju diskuterat Burma, kanske inte under denna mandatperiod men åtskilliga gånger under den tidigare mandatperioden och utformningen av den långsiktiga politiken, vilket har varit en kombination av olika typer av restriktiva åtgärder och ett försök med både FN och USA att engagera de burmesiska myndigheterna och den burmesiska regimen i en långsiktig förändringsprocess.

De har nu genom valet börjat tillämpa den nya författning som tillkom för att, med deras beskrivning, underlätta övergången till ett civilt styre. Det är i väldigt formell mening ett civilt styre, men det är dominerat av de militära intressena och av de av militären uppsatta politiska partierna.

Vi har ännu inte fått ett fullständigt valresultat från valet den 7 november. Men vi kan konstatera att av olika skäl, varav valfusk sannolikt är ett men det kan också finnas andra, gick det rätt dåligt för de delar av den demokratiska oppositionen som ställde upp. NLD-partiet beslutade efter en omfattande intern diskussion att inte ställa upp i valet, för de ansåg inte att omständigheterna var sådana att det kunde bli ett fritt och rättvist val. En grupp bröt sig ut och ställde upp i valet i alla fall, och det fanns ytterligare någon gruppering som gjorde det. Men det är en parlamentarisk församling som på ett eller annat sätt är helt dominerad av militären närstående partier och intressen.

Aung San Suu Kyi frisläpptes den 13 november, om jag inte missminner mig. Det var något som regimen i olika kontakter hade sagt eller förebådats förmodligen skulle ske, men vi var inte säkra på att det skulle ske. Vi var heller inte säkra på om det skulle ske med olika typer av restriktioner. Hon hade själv varit mycket tydlig med att hon inte skulle acceptera ett frisläppande med olika typer av restriktioner. Och vi ser inte att det finns några restriktioner. Det kan ju finnas några restriktioner som följd av någon överenskommelse mellan henne och myndigheterna. Det vet vi inte någonting om, men i så fall är det hennes val och ingenting som vi har anledning att kommentera. Men, som sagt, vi ser inga sådana restriktioner i hennes politiska aktiviteter för ögonblicket.

Vad kommer då detta att leda till i den politiska utvecklingen i Burma och i den internationella politiken? Det är för tidigt att bedöma, skulle jag vilja säga. Vi understryker att det här var viktigt men att det finns andra mycket viktiga steg. Det finns fortfarande ca 1 200 personer som sitter i fängelse som vi betraktar som mer eller mindre politiska fångar. Både vi, Aseanstaterna och faktiskt också Kina, åtminstone på papperet, har krävt att de ska frisläppas.

Det ska bildas en regering i Burma efter valet. Den har ännu inte bildats. Vi får se vilken politik denna kommer att föra.

Vi har inlett en dialog med Aung San Suu Kyi. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det är en dialog som liksom tidigare centreras mycket till sanktionsfrågan och huruvida sanktioner är ett lämpligt instrument eller inte. Hon har tidigare uttryckt en del tveksamhet på den punkten, men vi får se hur den dialogen fortsätter. I avvaktan på det tror jag inte att diskussionen kommer att leda till några stora steg åt vare sig det ena eller det andra hållet, men rimligt är att om det finns steg från regimen sida bör det finnas steg också från vår sida, och de bör tas i nära samverkan, enligt min mening, med framför allt Aseanstaterna. Det är de som har de i särklass bästa kontakterna, den bästa förmågan att bedöma vad som händer och också möjligheten att utöva inflytande. Kina spelar en något annorlunda roll i det här sammanhanget. Den indiska positionen är väldigt mycket bestämd av spelet med Kina om inflytande i en strategiskt viktig del i deras del av världen. Självfallet har vi också samråd med amerikanerna om hur detta ska gå vidare.

Det som säkert kommer att diskuteras är någon typ av kontakt med henne på en högre nivå – den kan förmodligen bara äga rum där – och i samband med det också fortsatta kontakter med den regering som på ett eller annat sätt kommer att bildas i Burma inom någon tid.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns majoritet för det upplägg som Carl Bildt här har beskrivit i diskussionen om Burma, punkt 5.

Vi går vidare till punkt 6. Det är förberedelser inför fyra toppmöten. Vi börjar med EU–Afrika.

Anf. 20 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det är en toppmötesintensiv period som vi befinner oss i. Vi har en turbo i toppmöten under den kommande helgen. Det är ett möte också i Lissabon, även om det ligger utanför den här diskussionen.

Vad vi ska diskutera är två stora möten. EU–Afrika är ett möte mellan alla EU-länder och alla afrikanska länder. EU–Indien-mötet och EU–Ryssland-mötet är möten mellan institutionerna. Och vi har ett toppmöte i OSSE, i Astana i Kazakstan. Det är ett möte med alla OSSE-stater på lämplig nivå. Det är i formell mening ett toppmöte, men alla toppar kommer inte att vara representerade, utan man kommer ibland att i stället toppa med utrikesministrarna för att det ska fungera på ett anständigt sätt.

Afrikamötet äger rum i Tripoli den 29–30 november. Det är det tredje av toppmötena. Det var ett i Kairo år 2000 och ett i Lissabon år 2007. I Lissabon 2007 antog man en handlingsplan för samarbetet mellan Europeiska unionen och Afrika. Vi har diskuterat detta tidigare.

Från vår sida har vi ett starkt intresse av att stärka Afrikanska Unionen på en lång rad olika områden. Det är en något stappande process, men även Europeiska unionen har historiskt sett ibland varit en något stappande process, måste man medge.

Det är åtta partnerskapsområden som spänner över rätt breda fält. Det rör politik, säkerhet, handel, miljö, energi och bistånd. Det blir ett deltagande på relativt hög nivå, förväntar vi oss. Det ger också en möjlighet att stämma av lite ståndpunkter i andra viktiga internationella frågor. Alldeles säkert kommer klimatkonferensen i Cancún att beröras.

En så kallad Tripolideklaration kommer att antas. Det finns ett utkast. Jag vet inte om det är tillgängligt för nämndens ledamöter, men det kommer väl att bli så vad det lider. Det är inga avgörande sensationer att notera i detta dokument.

Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Det har varit en dramatisk situation i Västsahara de senaste veckorna med en massiv marockansk repression av fredliga protester för Västsaharas oberoende och mänskliga rättigheter. Ett flertal personer har dödats och ett okänt antal personer har fängslats i Västsahara.

Jag skulle vilja att Sverige på utrikesministerrådet tar upp Västsahara som en punkt i diskussionen och att man när man gör det försöker forma en protest från EU:s sida mot den marockanska repressionen i Västsahara, lyfter fram FN-planen med kravet på folkomröstning och begär att mandatet för de FN-styrkor som finns i Västsahara utsträcks till att också bevaka situationen för mänskliga rättigheter.

Jag skulle också önska att situationen i Västsahara tas upp på mötet mellan EU och Afrika i Tripoli den 29 och 30 november. Jag tror att det är viktigt att agera nu. Spanien har framfört vissa synpunkter till Marocko, men vad jag har hört har det varit relativt tyst från den svenska sidan. Sverige har ju en viktig roll i den här frågan inom Europeiska unionen.

Anf. 22 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Även vi från Miljöpartiet tycker att utrikesministern ska försöka lyfta upp Västsaharafrågan och få ett tydligt besked och tydliga skrivningar om detta, för det kan inte fortsätta som det har gjort hittills. EU måste börja agera och lyfta upp frågan tydligare. Det vore jättebra om Sverige kunde lyfta upp den frågan.

Jag undrar också om utrikesministern kommer att lyfta upp klimatkonferensen i Cancún, vad utrikesministern kommer att säga om den och vilket besked vi ska sätta på den. Där börjar det dra ihop sig nu, och det är bra om Sverige ligger i ledarskiktet för att lyfta upp frågan och få arbetet att gå framåt, och inte ta steg tillbaka. Det vore väldigt bra om utrikesministern kunde utveckla det.

Den sista punkten gäller mänskliga rättigheter och demokratifrågan, som är viktig. Inte minst när det gäller hbt-frågorna i Afrika har vi fått flera rapporter om att det finns länder som går åt ett håll som vi inte tycker är lämpligt. Det måste Sverige också börja lyfta upp i de sammanhangen. Där brukar EU ha en ganska hög svansföring, och Sverige borde se till att fortsätta att lyfta upp det.

Anf. 23 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Jag får medge att jag inte har något svar på herr talmannens sista fråga, men jag tar till mig frågan, som det så vackert brukar heta i olika politiska sammanhang.

Cancúnförberedelserna: Jag tror att det är bättre att man hänskjuter den frågan så att miljöministern får anledning att redogöra för det mer i detalj. Det kommer upp relativt översiktligt på mötet på måndag; det kommer upp mer i detalj senare i olika sammanhang.

Låt mig säga att vi har en rätt intensiv dialog med det mexikanska ordförandeskapet. Jag träffade den mexikanska utrikesministern i ärendet för tio dagar sedan när hon var på väg till G20-mötet i Seoul.

Det har funnits den allmänna förväntan att inte mycket ska hända i Cancún. Mexicanerna har inte riktigt den bilden för ögonblicket. Vi ska inte göra oss några överdrivna förhoppningar, men de arbetar nu rätt intensivt för att åstadkomma ett steg. Jag tror att det är viktigt att det tas *ett* steg. Det blir inte *steget*, men det är *ett* steg. Det innebär att man markerar att processen är i gång. Sedan är alla inställda på att det är mötet i Sydafrika nästa år som blir rätt avgörande.

De mexikanska förberedelserna – där har de bett om vårt explicita stöd och fått det – är rätt långtgående. I formell mening är Danmark fortfarande i någon utsträckning ordförande fram till det att Cancúnmötet börjar, men det är de facto mexikanerna som håller i detta rätt mycket.

Västsahara lämpar sig kanske inte så bra för det här toppmötet med Afrika, för det är en afrikansk konflikt – det är afrikanska länder som står mot varandra, förutom den interna delen av det hela >>> **Hemlig enligt**

15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<< Det är just därför detta är en FN-process. Vår inställning har varit att den enda förutsättningen för att man ska kunna föra denna fråga framåt är att det görs inom ramen för FN-processen.

Det var en förhandlingsrunda för tio dagar sedan som fördes i relativt god anda, av allt att döma, där man började träffa överenskommelser om vissa förtroendeskapande åtgärder och därefter kom överens om en ytterligare förhandlingsrunda. Det finns ingen anledning att störa den atmosfären genom att försöka ta upp den frågan på toppmötet med Afrika.

Är det någon stor afrikansk fråga utöver dem som är indikerade som kommer att diskuteras på toppmötet är det väl Sudan. Vi återkommer till det senare. Det är den fråga som vi har anledning att ägna betydande uppmärksamhet åt och där det nu också finns ett nära samarbete med de aktiviteter som genomförs både av Igadgruppen och av Afrikanska unionen.

Anf. 24 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag har läst igenom det här lite grann, och när det gäller migrationsfrågan uppfattar jag det som att man vill öppna upp fler vägar för migration till Europa. Där kan vi i Sverigedemokraterna inte riktigt hålla med, för vi anser att det är en rätt stor arbetslöshet i Europa och även i Sverige.

Sedan lång tid tillbaka har vi sett ett mönster av att man rationaliserar och drar ned på sin arbetskraft, framför allt i industrier. Det gynnar inte direkt dem som kommer hit, och många av dem hamnar i arbetslöshet. Vi har också sett att det finns tendenser till att företag i Europa tar hit lågavlönad arbetskraft utifrån och lär upp dem i någon form av spetskompetens, och sedan flyttar företagen till länder i Afrika eller Asien. Det är inte heller någonting som gynnar arbetskraften i Europa.

Utifrån det vill vi anmäla avvikande mening.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag brukar vädja till nämnden att avvakta de svar som statsrådet ger innan man anmäler avvikande mening. Vi ställer ju frågor till honom för att han ska ge svar.

Anf. 26 JONAS SJÖSTEDT (V):

Den marockanska ockupationsmakten brukar ju beskriva Västsahara-konflikten som en bilateral konflikt med Algeriet. Jag tycker att det är viktigt att inte godta ockupationsmaktens verklighetsbild, utan det är faktiskt en ockupation av ett annat land.

Jag uppfattar utrikesministerns svar som att man inte är beredd att ta upp frågan vare sig på utrikesministerrådets möte för att EU ska protestera mot övergreppen i Västsahara eller på toppmötet EU–Afrika. Jag vill därför anmäla avvikande mening, på grundval av den argumentation som jag hade tidigare, att man ska protestera mot övergreppen, understryka FN-spåret och utvidga FN-styrkornas mandat.

Vad jag har förstått har även Miljöpartiet och Socialdemokraterna varit intresserade av det här.

Det har tidigare funnits borgerliga partier som har stått upp för folk-rätten i den här frågan. Folkpartiet och Centerpartiet, nu har ni chansen!

Anf. 28 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Vi vill anmäla avvikande mening på den punkten. Vi tycker att den svenska regeringen borde lyfta upp den här frågan tydligare. Jag förstår att utrikesministern inte är beredd att göra det.

Den andra avvikande meningen gäller att utrikesministern inte heller vill lyfta upp klimatfrågan ordentligt utan hänvisar till miljöministern. Jag tror att det är väldigt viktigt att man i alla dokument ska försöka få upp det här och att alla ministrar ska försöka lyfta frågorna i de olika sammanhangen. Det borde även utrikesministern göra när det gäller detta dokument för att få ett större genomslag och försöka få mer än ett litet steg i Cancún – kanske två små steg hade varit bättre än ingenting alls.

Anf. 29 MARIE GRANLUND (S):

Socialdemokraterna instämmer i att frågan om Västsahara bör lyftas upp. Vi instämmer därför i den avvikande meningen.

Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Västsahara står inte på dagordningen på måndag, så det går inte att lyfta upp frågor i den delen. Vad gäller toppmötet tror jag inte att det är lämpligt att lyfta upp det där, för det kommer att underminera FN-processen. Vi är en stark nation när det gäller att stödja FN. Sedan kan man ha synpunkter, som Jonas Sjöstedt, på mandaten som FN:s säkerhetsråd har gett i olika delar. Nu sitter vi inte i FN:s säkerhetsråd, och även om vi skulle sitta där tror jag inte att vi hade haft så stort inflytande över just den frågan, för den avgörs i P5-kretsen.

Den generella svenska utrikespolitiska filosofin i sådana här frågor är att om FN har satt i gång en medlingsprocess och har en fredsbevarande operation brukar vår allmänna inställning, även om vi kan ha synpunkter på förutsättningarna för att denna skulle lyckas eller inte lyckas, vara att vi ska ge FN-processen allt det stöd den kan få och inte göra någonting för att undergräva den. Jag har ingen anledning att göra något undantag här.

Det är anledningen till att jag inte tycker att den frågan hör hemma på toppmötet med Afrikanska Unionen.

I klimatfrågan känner jag mig mindre skyldig, måste jag säga. Men här finns det en avvikande mening. Vi har FN-stöd, och ni har mindre FN-stöd. Så är det, och det må väl vara. Men vad gäller klimatfrågan känner jag mig inte alls skyldig. Vi är mycket engagerade. Jag refererade mina samtal med den mexikanska utrikesministern för tio dagar sedan om hur man skulle lägga upp arbetet inför Cancún. Sedan är det värt att notera att klimatfrågan finns med rätt utförligt om du tittar på Tripoli-deklarationen. Därför tycker jag att det är felaktigt. Det kommer dessutom att vara en särskild deklaration om detta på toppmötet.

Jag tycker nog att frågan är väl tillgodosedd inom ramen för toppmötet. Miljöpartiet vill förmodligen göra mer, men det är väl därför de har bildat ett separat parti i just den frågan, kan man utgå från.

Så till migrationsfrågorna. Det är alldeles riktigt att migrationsfrågorna är med här, och de är förvisso viktiga. Vi har en mycket betydande

migration från Afrika till Europeiska unionen. Delar av den är mycket problematisk, därför att den är illegal, det är trafficking och sådant. Därför har vi ett mycket starkt intresse av att öka samarbetet med de afrikanska länderna, för att hantera de här frågeställningarna. Det gäller de sydeuropeiska länderna, men det gäller också oss. Att bara ta bort det från dagordningen tror jag vore alldeles felaktigt i alla tänkbara delar.

Vi har även ett starkt intresse av att hjälpa de afrikanska länderna till ekonomisk utveckling så att migrationstrycket minskar. Vi har inget egenintresse av att människor ska flytta från Afrika till Europeiska unionen. Det kan finnas fall där detta är nödvändigt, av politiska och andra skäl, och då ska vi vara öppna för detta. Men i övrigt är vårt intresse att bekämpa illegal människosmuggling, som förekommer i stor skala, att engagera de afrikanska länderna i det arbetet för att bekämpa människosmugglingen och att gynna deras ekonomiska utveckling så att migrationstrycket minskar.

I detta ligger också, ska jag gärna säga, att öka europeiska investeringar i de afrikanska länderna genom att sätta upp fabriker och företag där och gynna den ekonomiska utvecklingen. Det är någonting som, i ljuset av den befolkningsutveckling de har där, kommer att krävas mer. Jag har inte siffrorna i huvudet, men länderna söder om Sahara är på väg mot ca 1 miljard människor. Tittar vi på befolkningsutvecklingen i världen ser vi att den stannar av i större delen av världen i övrigt, men Afrika är undantaget från detta. Där kommer befolkningsökningen att fortsätta under åtskilliga decennier framöver.

Då måste vi dels se till att den ekonomiska utvecklingen blir bättre. Det ligger på 5–6 procent nu, så det är inte så dåligt i och för sig även om det är mycket problematiskt i vissa delar. Dels har vi ett intresse av att bekämpa den kriminalitet som leder till människosmuggling, trafficking och sådant, och det kräver en mycket strukturerad och omfattande dialog mellan Afrikanska unionen och Europeiska unionen. Jag har mycket svårt att se att man kan vara emot det.

Anf. 31 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag stöder naturligtvis fullständigt att man kämpar mot trafficking och det övriga som utrikesministern nämnde, helt fullt och klart. Jag instämmer även i att det vore till gagn att få i gång Afrika, till exempel att det inte enbart blir ett exportland för mineraler och sådant som det är rikt på utan att även Afrika skulle kunna få utvecklas så att de kan förädla sina råvaror. Där tror jag mycket väl att man skulle kunna få i gång Afrika och arbetstillfällen där.

Men jag vill fortfarande anmäla avvikande mening vad gäller fortsatt migration till Europa i nuvarande läge. Däremot är vi helt klart för arbetskraftsinvandring om det fattas spetskompetens, men den ska i första hand gå till arbetstillfällen som finns inom Europa.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar på följande sätt.

Beträffande en fråga som inte står på dagordningen men ändå har tagits upp, Västsahara, finns det en gemensam avvikande mening från Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna.

I en helt annan fråga, den som rör migration, finns det en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Sammantaget finns det ändå stöd för regeringens upplägg inför den här redovisade diskussionen.

Vi går vidare till EU–Indien.

2010/11:9
19 november

Anf. 33 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr ordförande! Det är ett toppmöte som kommer att äga rum i Bryssel den 10 december. Här finns det också en pågående serie av toppmöten. Det senaste var under det svenska ordförandeskapet när statsminister Fredrik Reinfeldt understödd av bland annat undertecknad var i New Delhi i november. Den fråga vi diskuterade då, och som kommer att diskuteras ännu mer nu, är förhandlingarna om ett frihandelsavtal, som vi hoppas har förutsättningar att kunna föras i hamn under 2011. Det skulle vara mycket betydelsefullt från både europeisk-indiska utgångspunkter och allmänna världsekonomiska utgångspunkter. Vi har fört i hamn frihandelsavtalet med Sydkorea, och ett avtal också med Indien skulle ge ytterligare en signal om värdet av att värna den fria handeln i världen i en ekonomisk situation där det annars finns risk att protektionistiska tendenser breder ut sig.

Utöver detta har vi ett intresse av att utveckla den strategiska dialogen i olika politiska frågor med Indien. Det är en allt viktigare makt i olika frågor. Klimatfrågan kommer självfallet att bli viktig även här, kan jag försäkra. Vi ser det också i andra frågor, till exempel den globala energipolitiken, relationen mellan USA och Indien i det hänseendet, och i olika typer av konflikter som finns i det sydasiatiska området och Indiska oceanen. Allt detta förutsätter jag kommer på ett eller annat sätt att beröras på toppmötet.

Vi ska ha klart för oss att toppmöten är toppmöten. De lägger så att säga en kapp under vilken sedan den mer detaljerade dialogen i frågorna kan föras vidare.

Vi strävar också efter att utveckla en del av samarbetet när det gäller terroristbekämpning, som dess värre har blivit en alltmer aktuell fråga under senare år.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Jag har själv en fråga beträffande Indien och frihandeln. I Doharundan är samtidigt Indien kanske en av de främsta bromsklossarna, om inte den främsta. Det låter lite schizofrent att ibland åka dit för att tala för att Indien ska vara mer flexibelt i Doharundan och ibland tala för att ingå ett bilateralt avtal. Får man inte vid det här mötet även ta upp Indiens roll i Doharundan?

Anf. 35 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Som ordföranden påpekar har vi självfallet en dialog med Indien om Doharundan. En del av frågorna är desamma. När jag säger att frihandelsavtalet är viktigt och att det ännu inte är fört i hamn ligger i detta att det fortfarande finns mycket svåra knäckfrågor. Jag vill inte påstå att jag kan dem alla i huvudet, men när det gäller finansiella tjänster är de fortfarande alltför restriktiva. De är restriktiva när det gäller hela detaljhandelsidan. Det gäller fordonsindustrin, där vi av lätt insedda skäl har en

hel del önskemål från den europeiska sidan. Jag har förstått att det gäller vin och sprit också. Fråga mig inte om några detaljer om det eftersom jag inte vet, men det står i papperen att vi har några vin- och spritproblem med indierna. Då utgår jag från att vi har det.

Fordonssidan, finansiella tjänster och detaljhandeln är stora återstående knäckfrågor. De ligger också som knäckfrågor i Dohaförhandlingarna.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Det är väl framför allt Indiens ovillighet att släppa in jordbruksprodukter och en del annat. Jag tycker att utrikesministern mycket väl kan ta upp den frågan. Det är ett enkelt medskick.

Det finns stöd för diskussionsupplägget som utrikesministern har visat i fråga om EU och Indien.

Vi går vidare till punkt 6 c, EU–Ryssland.

Anf. 37 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Toppmötet äger rum i Bryssel den 7 december, som framgår av papperen. Det kommer att fokusera på bland annat vad som lanserades som ett begrepp vid toppmötet i Stockholm mellan EU och Ryssland, det så kallade moderniseringspartnerskapet. Det finns anledning att framhålla att moderniseringen av Ryssland är något som måste genomföras av Ryssland. Det kan inte genomföras av Europeiska unionen. Även om vi talar om ett moderniseringspartnerskap är det Rysslands modernisering som vi förväntar oss ska genomföras av Ryssland. Sedan kan vi diskutera i vilken utsträckning som detta går framåt.

Inom ramen för detta finns det MR-frågor och rättssäkerhetsfrågor som det finns anledning att fortsatt aktualisera.

Den stora fråga som ligger olöst sedan 10 eller 14 år tillbaka – jag har glömt, i alla fall mycket lång tid tillbaka – är WTO-förhandlingarna. De är nu inne i ett slutskede. Nämnden har förmodligen hört frasen tidigare. De har befunnit sig i ett slutskede relativt länge. Men nu finns det tecken på att det verkligen är ett slutskede, att man skulle kunna lösa återstående knäckfrågor.

Vi har ett specifikt svensk-finskt intresse i sammanhanget, nämligen virkestullarna. Vi tycker inte att den ryska ståndpunkten är acceptabel. Vi kommer från svensk sida att i olika sammanhang framhålla att det är viktigt att stå fast vid det som är den principiellt riktiga ståndpunkten.

Från rysk sida kommer man att driva frågan om viseringsfrihet. Det är ett långsiktigt mål som vi ansluter oss till vad gäller ett stort antal länder men som är beroende av att man uppfyller konkreta krav när det gäller förändringar i en lång rad olika hänseenden. Vi har sett detta i länderna på Balkan. Vi kommer att ha ett toppmöte med Ukraina på måndag där man kommer att ha en så kallad aktionsplan, som är mycket konkret, för genomförande av viseringsfrihet där. Med Ukraina har vi dock en annorlunda situation såtillvida att de har viseringsfrihet för oss och mycket lite av begränsningar när det gäller etableringsfrihet och att bosätta sig i Ukraina. I Ryssland har det snarare blivit svårare för svenskar att få till exempel bosättningsstillstånd. Vi har anledning att vara rätt bestämda när det gäller motkrav på den ryska sidan.

Målet ska vara där. Kraven ska vara lika för alla länder, men kraven ska också riktas gentemot dem att underlätta för oss. Jag kan nämna parentetiskt för nämnden att vi har en situation med viseringsfrihet för personer med diplomatpass. Det låter ju bra, men det är lite obalanserat eftersom vi har lite olika syn på hur man delar ut diplomatpass. Jag som utrikesminister har förordat en mer restriktiv inställning när det gäller diplomatpass. Diplompass ska i Sverige innehas av dem som är diplomater eller har officiella uppdrag åt den svenska regeringens vägnar – punkt. Den ryska definitionen är, något vidare. De har velat att vi ska gå vidare med viseringsfrihet för tjänstepass. Där är väl den ryska definitionen ännu vidare, kan jag föreställa mig. I det jag säger ligger en viss skepsis från svensk sida till den framgångsvägen.

Men vi instämmer i det långsiktiga målet. När det gäller Ryssland strävar vi efter att ställa ut många viseringar. För att vara exakt: Finland ställer ut ännu fler viseringar eftersom mycket av turisttrafiken kommer via Finland. Det innebär att Finland ställer ut viseringarna; ibland ställer de ut viseringar för affärsmän med rätt långa tider. Vi ska minska de besvär som viseringsplikten de facto innebär.

Utöver detta ska självfallet frusna konflikter tas upp. De olika europeiska säkerhetsfrågorna kom upp i samband med Astanatoppmötet. Där är vi väl medvetna om den ryska inställningen. Det behövs något nytt bindande legalt ramverk för europeisk säkerhet. Jag är inte alldeles övertygad om vad detta innebär, och jag är inte alldeles övertygad om att det behövs. Problemet vi har i Europa är inte att vi har för få deklARATIONER och för få texter, utan problemet i Europa är väl att vi har lite bristande tillämpning av de texter vi har. Därför säger vi hela tiden att vi bör kanske koncentrera oss på att lösa de konflikter som finns, och det handlar om de så kallade frusna konflikterna.

Transnistrien är mycket i fokus, som skulle vara fullt möjligt att lösa >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vi har frågorna om Georgien, där det inte är aktuellt med en konfliktlösning. Kriget är alltför rått och alltför färskt för att det ska vara möjligt. Men det är viktigt att vi håller fast vid principen om territoriell integritet och inte naggar den i kanten. Vi har konflikten om Nagorno-Karabach, som nog dess värre håller på att gå in i ett skede som kan bli mer bekymmersamt. Den ryska rollen är betydelsefull. Jag tror dessutom att Ryssland försöker göra konstruktiva insatser för att åstadkomma en lösning på konflikten.

Anf. 38 HANS ROTHENBERG (M):

Herr ordförande! Tack för föredragningen! En av de frågor som ständigt kommer upp i Sverige om Ryssland är den alltmer tilltagande begränsningen av mediefriheten. Frågan är förvisso intern i Ryssland, men den avspeglar sig också på utländska medierepresentanternas möjligheter att kunna agera i Ryssland. Man skulle i det sammanhanget gärna se att Rysslands liberala hållning vad gäller diplomatackreditering skulle motsvaras av pressackreditering också.

Är det något som kan tas in i diskussionerna med Ryssland på toppmötet?

Anf. 39 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr ordförande! Jag vill ställa en fråga i anslutning till vad utrikesministern sade på slutet om Nagorno-Karabach. Vi ska vara medvetna om att Azerbajdzjan håller på att rusta sig till tänderna med hjälp av den starka ekonomin som finns tack vare oljan och så vidare. De håller på att rusta sig ordentligt. Det är svårt att förutse vad de tänker göra, men det är helt klart en markering gentemot Armenien och så vidare. Det är ytterst allvarligt om EU och Ryssland inte kan föra en diskussion om detta. Det är lite av en krutdurk där och vad som sker i andra änden av Centralasien. Vi har ingen aning om vad som kommer att hända framöver i Mellan-östern och Libanon. I var sin ända av Centralasien byggs oerhörda spänningar upp som kan leda till något riktigt allvarligt i en region som på många sätt är otroligt spännande vad gäller både etnicitet, religion, ekonomiska resurser, närheten till Iran och så vidare.

Jag har inget medskick mer än att vi måste vara medvetna om den situation som håller på att uppstå och våga föra de samtalen med Ryssland och hoppas att Ryssland inte tappar intresset utan också inser vilken otrolig spänning som byggs upp i hela regionen där vi inte kan förutse vad detta kan leda till om det går riktigt illa.

Anf. 40 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Frågan om övergrepp på journalister behandlas inte minst inom den MR-dialog och de MR-samtal vi har. De har varit mer fokuserade på övergrepp på inhemska journalister än på utländska journalister. Det förekommer att utländska journalister spärras från att komma in i landet över huvud taget. Men det som har oroat ännu mer är övergrepp och till och med mord på enskilda journalister och svårigheterna att klara upp vad som faktiskt har inträffat. En del av detta kan självfallet vara relaterat, och har varit relaterat, till konflikterna i norra Kaukasien, men en del är säkert relaterat till annat. Sådant kan också vara relaterat till ekonomisk brottslighet i större skala, som förekommer i icke oväsentlig utsträckning. Det är viktiga frågor som vi försöker att aktualisera på olika sätt.

Jag delar helt oron vad gäller Nagorno-Karabach. Azerbajdzjan ökar sin försvarsbudget högst väsentligt >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § of-fentlighets- och sekretesslagen** <<<

Här har den politiska processen gått i baklås. Det är inte bara fråga om den så kallade Minskprocessen. Det är Ryssland, USA och Frankrike som ska leda förhandlingen. Det här går tillbaka till den turkisk-armeniska försoningsprocessen som vi arbetade mycket med att få i gång men som sedan gick i baklås. Den var grundad på två förutsättningar. Turkiet skulle släppa kopplingen till Nagorno-Karabach-konflikten. Turkiet har en vänskap och sympati med den azeriska sidan av alla möjliga och omöjliga skäl, och Armenien skulle inte driva folkmordsfrågan. Det var den implicita, gränsande till explicita, kompromiss som låg i detta. Så blev det inte. Det blev bakstötter i den turkiska inrikespolitiken i parlamentet vad gäller kopplingen; vad som kom att uppfattas som att man gjorde något som azerierna sade försköt balansen mellan Armenien och Azerbajdzjan i Nagorno-Karabach-frågan. Jag tror att det var starkt överdrivet, men i alla fall ledde det till bakstöten i det turkiska parlamentet. På den armeniska sidan var det i konstitutionsdomstolen som det uppstod

olika typer av formuleringar som av turkarna uppfattades som att folk-mordsfrågan aktualiserades igen från Armeniens sida.

Sådana processer är sköra. Intill dess att vi på ett eller annat sätt får ihop den processen igen finns det risk att den besvärliga situationen kommer att fortsätta med upptrappad retorik, upptrappade spänningar och otålighet från azerisk sida >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

På armenisk sida är det ju så att två tredjedelar av den armeniska be-folkningen är i andra delar av världen, och vi vet av erfarenhet att för-soningsprocesser sällan har stöd av diasporabefolkningar. Huvuddelen av armenierna i världen är alltså bestämda motståndare både till försoningen med Turkiet och till en kompromiss om Nagorno-Karabach, och det skapar självfallet en besvärlig inrikespolitisk situation för den nuvarande armeniska ledningen.

Jag delar helt bedömningen att det är en mycket komplicerad konflikt i en mycket komplicerad del av Europa, som vi dessutom är beroende av i olika avseenden, och en öppen konflikthärd – inte för att jag ser den som omedelbar, men utvecklingen är på väg åt fel håll och kan få mycket allvarliga spridningseffekter.

Jag kan nämna att vi här har en dialog med Catherine Ashton om vik-ten av att EU, när vi nu bygger upp den nya utrikestjänsten, också har instrument för konfliktförebyggande i områden som dessa. Där fäster vi från svensk sida betydande vikt vid utvecklingen i Kaukasus inklusive Nagorno-Karabach-konflikten.

Anf. 41 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Vi motsätter oss det här med viseringsdialog. Avsikten är ju vise-ringsfrihet, och vi anser att Ryssland har alltför stor och omfattande brottslighet, maffiaverksamhet och för övrigt korruption. Utifrån det vill vi anmäla avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Anf. 42 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! När det gäller viseringsdialogen tyckte jag att ut-rikesministern var väldigt defensiv och sade flera gånger att det är lång-siktigt som vi strävar efter detta. Jag vill ge stöd till att vi ska snabba på den processen. Man måste underlätta personers fria rörlighet. Det ligger faktiskt i svenskt intresse. Jag hoppas att utrikesministern kan försöka ta bort den uppgivenheten och i stället se lite mer positivt på att försöka få en lösning på detta. Det tror jag är väldigt viktigt.

Sedan vill jag påminna om en sak. Det är helt riktigt att Miljöpartiet vill lyfta upp klimat- och miljöfrågorna mer. Det har utrikesministern förstått. Det gäller även på den här punkten, där utrikesministern till och med glömde säga att detta skulle tas upp och diskuteras.

Det står i underlaget att det är ytterligare ett svenskt intresse att EU vid toppmötet verkar för mer ambitiösa ryska åtaganden inom ramen för de globala klimatförhandlingarna. Det är bra. Men glöm inte att EU också måste vara ödmjuka och att EU även måste göra egna åtaganden för att påverka. Det viktiga är att få upp intresset och kunskapen om att något måste hända. Det är så vi kan få med oss de stater som är mindre villiga att göra åtaganden som EU satt upp. Jag hoppas att utrikesmi-nistern kan lyfta upp den frågan även i detta sammanhang.

2010/11:9
19 november

Anf. 43 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Jodå, vi lyfter ständigt upp den frågan. Vi uppfattas som rätt tjugiga inom EU i frågan, kan jag trösta Ulf Holm med.

Vad gäller viseringsfriheten är det möjligt att jag framstod som lite avmätt. Jag skulle gärna vilja att detta gick snabbare, synnerligen gärna. Men våra möjligheter att påverka det är rätt begränsade, för det förutsätter interna åtgärder i Ryssland. Det var på samma sätt som i den bosniska frågan: Jag skulle gärna ha sett att vi kunde ha givit viseringsfrihet till Bosnien långt tidigare av lätt insedda skäl, men they didn't get their act together för att ta de nödvändiga besluten.

Vi måste ha säkerhet. Nu tror jag i och för sig, för att gå till Margareta Sandstedts fråga, att de verkliga brottslingarna klarar sig rätt hyggligt. De tillverkar sina egna pass och grejer, så det är inga större problem för dem. Men vi måste i övrigt se till att det finns säkerhet i dokument och sådana saker innan vi kan ge full viseringsfrihet. Det rör framför allt vanliga människor och affärsförbindelser, och jag skulle önska att det gick snabbare.

Det som komplicerar den ryska frågan är i rätt stor utsträckning konflikten i norra Kaukasus igen. Det är ett av de öppna sårn i Europa, tvingas man säga med tanke på den nivå som nu är på olika typer av utmaningar där. Det är klart att det också leder till en viss försiktighet från vår sida – tvingas jag motvilligt medge, Ulf Holm. Jag är stark anhängare av fri rörlighet. Margareta Sandstedt kan se det som ett problem, men det fungerar rätt bra med Norge, säkert inte helt problemfritt men i alla fall on the balance vet vi att det har varit en jättelik fördel för Europa att vi kan ha denna rörlighet över gränserna.

Min vision för Europa gör inte halt vid nuvarande Europeiska unionens gränser, och denna del av visionen måste också finnas med. Sedan tar det sin tid och är bökigt, men vi kommer att fortsätta tjata på ryssarna för att de ska genomföra det som är förutsättningen för att de ska få det som de vill ha.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag med att det finns stöd för det redovisade upplägget i de fortsatta förhandlingarna med ett undantag, nämligen en avvikande mening från Sverigedemokraterna gällande viseringsdialogen med Ryssland.

Vi går vidare till OSSE-toppmötet.

Anf. 45 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr ordförande! Jag vet inte om jag behöver säga så mycket. Jag tror att jag delvis berörde det inledningsvis när jag redogjorde för något annat av toppmötena.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Då tycker jag inte att vi pratar mer om det.

Anf. 47 Utrikesminister CARL BILDT (M):

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Vi har dessutom varit något skeptiska mot det kazakstanska ordförandeskapet i den meningen att Kazakstan, när beslutet om att ge Kazakstan ordförandeskapet i OSSE fattades för jag tror tre år sedan, fick göra vissa åtaganden vad gäller MR-sidan och mediefrihet för att få ordförandeskapet. Enligt vår mening har man inte levt upp till de åtaganden som har funnits på demokrati- och MR-sidan, och vi har också varit de som inom EU-dialogen tydligast har tagit upp att vi måste vara tydliga gentemot kazakstanierna med att de inte har levt upp till sina åtaganden.

Det hindrar inte att jag kommer att resa till Astana bland annat för att få möjlighet att säga dessa saker.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Det verkade som om utrikesministern hade någonting att säga där ändå.

Anf. 49 Utrikesminister CARL BILDT (M):

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Det finns ett stöd för regeringen i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 7, Irak. Ni har fått en röd mapp med utkast till rådsslutsatser. Där finns bland annat Irak med, och det gäller den nya irakiska regeringen.

Anf. 51 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det är två saker som kommer upp i det här sammanhanget. Det som ni ser återspeglas framför allt i slutsatserna är att vi välkomnar den överenskommelse som nu har nåtts om en premiärminister, en president och en talman. På den grundvalen ska man nu bilda en regering.

Valen var i början av mars, och det har tagit osedvanligt lång tid att bilda en regering. Man är ännu inte där. Men det är klart att vi har all anledning att stödja och välkomna den processen.

Det andra gäller de problem som finns på MR-sidan. Även om säkerhetsläget successivt har förbättrats i Irak – det är ingen tvekan om den saken – har det skett övergrepp, som det står, ”including Christian and Muslim places of worship”. Det har varit ett antal speciellt anmärkningsvärda övergrepp mot kristna. Katedralen i Bagdad utsattes för vad som utan tvekan var en al-Qaida-attack och en motattack mot denna vilket ledde till en betydande tragedi. Detta leder till att det finns risk för ytterligare uttunning av den kristna närvaron i delar av Irak, och det är klart att vi är bekymrade för detta.

Med detta sagt vill jag också säga att det inte bara kan vara fråga om de kristna. De shiitiska befolkningsgrupperna är de som historiskt sett har varit föremål för de allra största övergreppen. Även om vi just nu är bekymrade för övergreppen på kristna – och vi ska så vara – är det alltså viktigt att vi framhåller att våra bekymmer gäller övergreppen generellt.

Det är al-Qaida som har intresse av en utveckling som leder till sektaristiskt våld. Det ligger i deras intresse, för det destabiliserar Irak. Det är därför vi ser att det som är kvar av al-Qaida, som är rätt reducerat i Irak, inriktar sig på sådana attacker som leder till sektaristiska motsätt-

ningar. Det är bekymmersamt. Och i ett läge där man inte har en fungerande regeringsmakt är det klart att det skapar ökat utrymme för dem.

Jag tror inte att det här har föranlett några skilda meningar inom EU-kretsen. Det blir väl en relativt kort diskussion om slutsatser som jag tycker är rätt okontroversiella.

Anf. 52 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Det är väldigt glädjande att den här frågan kommer upp på dagordningen nästa vecka. Kristdemokraterna välkomnar att utrikesministrarna nu aktivt tar upp frågan om situationen för kristnas och andra religiösa minoriteters situation i Irak.

Den senaste tidens planerade attacker mot kristna har ökat. Risken är att de 600 000–700 000 som finns kvar i landet kommer att behöva söka skydd i andra länder. Skyddet av kristna och andra minoriteter i landet bör stärkas. Att komma till rätta med säkerhetssituationen är nu avgörande för att på sikt kunna bygga ett stabilt och framåtskridande land i Irak. Det är viktigt att vi kommer till rätta med säkerhetssituationen för att kunna skapa stabilitet och utveckling.

Ordförande! Jag delar Carl Bildts uppfattning beträffande att de senaste attackerna har gjort att de kristna har blivit "uttunnade" som Carl Bildt kallade det i sammanhanget. I dag har över en halv miljon tvingats lämna sitt hemland på grund av de planerade attackerna.

Det är inte tänkt att man ska föra någon diskussion eller debatt om den här frågan, utan min önskan är att vi i Sverige ska vara drivande i den här frågan när ministrarna träffas nästa vecka.

Anf. 53 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Jag tror att man med rätt gott samvete kan säga att vi har varit bland de drivande i EU-kretsen. Då tänker jag inte framför allt på vad vi säger på sammanträden i Bryssel utan vad vi gör på plats. Jag har varit där två gånger som bekant och vid varje tillfälle träffat företrädare för inte minst olika typer av religiösa och kulturella minoriteter för att försöka att på det sättet ge dem styrka och skydd. Vi har också löpande haft dialog med den irakiska ministern för mänskliga rättigheter, som för övrigt är både kvinna och kristen och som har varit här vid åtskilliga tillfällen.

Jag tycker alltså att vi nog med gott samvete kan säga att vi är en av de nationer inom EU-kretsen som har tagit de här frågorna på störst allvar, och jag kan försäkra att vi kommer att fortsätta med det. Det handlar om både kristna och etniska minoriteter och också större grupper som alla måste kunna känna hemvist och trygghet i det gamla Mesopotamien, som ju alltid har varit en smältdegel av olika intressegrupperingar och religioner och vars långsiktiga styrka ligger i att det förblir så.

Anf. 54 EVA-LENA JANSSON (S):

Finns det någon diskussion om FN:s möjlighet att kunna vara med som ett stöd? Förs det sådana samtal?

Anf. 55 Utrikesminister CARL BILDT (M):

FN är där som ett stöd. FN har en FN-mission där som nu är ledd av en holländsk före detta minister, Ad Melkert. Den har en viktig MR-

funktion. Sedan är ju FN-missionen begränsad. Den finns inte i alla delar av landet och det har att göra med de attacker som riktades mot FN 2003, tror jag, som ledde till att dåvarande FN-chefen Sergio Vieira de Mello och andra avled. Det ledde till att FN-verksamheten inskränktes. Den var då väldigt beroende av skyddsfunktioner som måste ställas till förfogande av andra länder, och det var lite dåligt med det ett tag.

Det har blivit bättre, och FN spelar en mycket viktig roll. I ett sådant område som till exempel Kirkuk, som ju är den mest kontroversiella delen av Irak där man på ett eller annat sätt ska försöka lösa frågan om dess hemvist beroende på vilken del av Irak det ska tillhöra, är det väl FN som är den ledande aktören för att försöka få en lösning i fred på den frågan. Vi har all anledning att försöka ge FN vårt stöd.

Vi har också en EU-mission för att utbilda irakiska poliser – det ska vi inte glömma – vilket betyder väldigt mycket för att försöka stärka långsiktig rättsordning, och långsiktig rättsordning är en förutsättning för minoritetsskydd.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd, sammanfattar jag, för regeringens position i frågan om Irak och utkastet till slutsatser beträffande Irak.

Vi går vidare till nästa punkt. Det är punkt 8, Sudan. Även i den frågan finns det ett förslag till rådsslutsatser utdelat.

Anf. 57 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Vi återkommer till frågan om Sudan trots att det var i juli, och då på svenskt initiativ, som vi hade den uppe till diskussion och antog slutsatser. Anledningen till detta är, och det känner nämnden väl till, den folkomröstning som enligt CPA-avtalet från 2005 ska äga rum. Den är planerad till den 9 januari.

Där ska invånarna i södra Sudan, oavsett om de bor i söder eller i norr, ta ställning till huruvida södra Sudan ska bli självständigt eller om det ska finnas en fortsatt framtid inom ramen för någon typ av enigt Sudan. Dessutom ska man också ta ställning till det så kallade Abiyeområdet, som ligger i gränstrakten mellan norra och södra Sudan, och dess hemvist.

Detta är förenat med svårigheter av alla möjliga och omöjliga slag. Återigen är det FN som är i centrum och som har ansvaret för detta. Registreringen av väljarna har kommit i gång väldigt sent. Det finns frågetecken om det över huvud taget kommer att vara möjligt att genomföra folkomröstningen den 9 januari.

Vi håller fast vid den 9 januari intill dess att FN säger annorlunda. Skulle det bli en förskjutning bör den vara relativt begränsad och enbart teknisk, eftersom det är betydande politiska spänningar som har byggts upp kring detta. Man måste också lösa en del av frågorna om framför allt Abiyeområdet. Det är fokus för mycket av det som står i slutsatserna.

Vi fokuserar från svensk sida också mycket på den mer långsiktiga utvecklingen. Om man utgår från som antaganden, vilket jag tycker är rimligt, att folkomröstningen kommer att leda till att de röstar för självständighet är det en komplicerad sak som ska genomföras.

Det ska de facto byggas en ny stat i en av de fattigaste och dessutom internt konfliktfyllda delarna av Afrika. Det ska byggas relativt snabbt

där den ekonomiska basen är väldigt svag. Det ska ske samtidigt som norra Sudan, som har en helt annan identitet och kraft, ska finna en ny roll på ett eller annat sätt.

Det blir en väldig uppgift för det internationella samfundet att se till att detta sker på ett sätt som inte leder till instabilitet i en region i Afrikas horn i östra Afrika där det redan finns åtskilligt med problem att hantera.

Det bör kanske inte återspeglas i slutsatserna, men vi vill att det ska börja tas fram en statsbyggnadsplan för södra Sudan och hur vi ska hjälpa till. Vi måste också diskutera hur vi ska gå i dialog med norra Sudan för att de ska klargöra sin nya identitet på något sätt. Det är på ett sätt en ny stat som byggs upp. Där har vi problemet med al-Bashir, Internationella brottmålsdomstolen och det åtal som han är föremål för där. Det leder till vissa begränsningar i den dialog som i övrigt är synnerligen önskvärd och nödvändig att föra med Khartoum om hur dessa frågor ska hanteras.

Här är det viktigt att EU talar med en enad röst. Aktörer i det här sammanhanget är, som jag sade tidigare, Afrikanska unionen, gruppen av Igadstater och USA, som är synnerligen aktivt. I vårt närområde har Norge traditionellt ett mycket djupt engagemang i Sudan, men även Sverige är engagerat.

Vi har ett bistånd till Sudan, i huvudsak södra Sudan, som om jag inte missminner mig är på 260 miljoner kronor. Det handlar alltså om rätt betydande summor som vi måste använda i ett politiskt sammanhang som definieras väl av det internationella samfundet.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position i fråga om Sudan.

Punkt 9 om Pakistan är struken. Vi går vidare till punkt 10, Iran. Där finns inga förslag till rådsslutsatser, i varje fall inte ännu.

Anf. 59 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr ordförande! Jag tror att detta kommer att bli relativt kort. Vad som kommer att inträffa där är att Catherine Ashton kommer att informera om förberedelserna inför det förhandlingsmöte som hon, de andra staterna – de vill säga de tre EU-staterna och USA å ena sidan och Iran å den andra sidan – och den iranske förhandlaren Jalili kommer att ha sannolikt den 5 december. Plats är ännu icke bestämd, Genève eller Istanbul. Det är för att börja ta itu med både den nukleära frågan och det vidare samarbetet mellan EU och Iran.

Det kommer att ske på grundval av tidigare etablerade positioner. Jag tror att frågan, om jag ska vara alldeles ärlig, sattes på dagordningen vid en tidpunkt då Catherine Ashton trodde att vi skulle ha kommit längre i förberedelserna än vad vi faktiskt har gjort. Jag tror att det bara blir ett kort konstaterande att på ett eller annat sätt kommer detta möte att äga rum. Sedan får vi se vad det leder till.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför diskussionerna.

Punkt 11 gäller Mellanöstern och särskilt Libanon. Där finns det utdelat i mappen förslag till rådsslutsatser.

Herr ordförande! Vad gäller Libanon finns det slutsatser, i och för sig föga sensationella. Det handlar om stödet för Libanons territoriella integritet och suveränitet – det är relativt självklart från svensk utgångspunkt – och stödet till den så kallade Harirtribunalen.

Vi ser hur spänningarna både kring och inom Libanon håller på att öka i avvaktan på att den så kallade Harirtribunalen ska komma med sitt betänkande. Det är mot den bakgrunden som vi vill uttala det här stödet. Det är den formella slutsatsen vad gäller Mellanöstern.

Sedan kommer vi att ha en diskussion om två andra aspekter på det hela. Den ena är Gazafrågan, som vi tog upp inte minst från svensk sida vid det tidigare mötet. Där går arbetet vidare >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vi kommer att diskutera hur vi går vidare i dialogen med Israel där.

Vi har lyckats åstadkomma icke oväsentliga lättnader, dock icke tillräckliga lättnader. Därmed måste vi fortsätta. Inte minst måste vi fokusera inte bara på att det ska komma in humanitär hjälp till Gaza – vilket är bra – utan det måste också finnas möjligheter för Gaza att exportera så att områdets ekonomi kan stå på egna ben på lite längre sikt.

Det är ett ämne som säkert dessvärre kommer att återkomma åtskilliga gånger innan vi har nått en tillfredsställande lösning. Det kan egentligen bara ske inom ramen för en övergripande lösning av konflikten. Där kommer vi med all säkerhet att diskutera det läge som är just nu. Läget är besvärligt. De direkta förhandlingarna som Obamaadministrationen satsade väldigt mycket på att få i gång tog ett år på grund av bosättningspolitiken. Det blev två möten som inte innebar så mycket över huvud taget. Sedan löpte bosättningsmuratoriet ut, och därefter blev det inga möten.

Nu förekommer ett amerikanskt försök att få Israel att acceptera ett moratorium på ytterligare 90 dagar. Förhoppningen är att man under dessa 90 dagar ska kunna göra så stora framsteg framför allt i gränsfrågan att bägge parter ska finna det synnerligen angeläget att sitta kvar vid förhandlingsbordet även om bosättningsmuratoriet då upphör. Definierar man gränslinjen löser man stora delar av bosättningsproblematiken.

Nåväl, det kan gå. Det är alltid säkrast att säga så när det gäller Mellanöstern. Man befinner sig på säker mark om man säger att det inte har några förutsättningar för att inte misslyckas, för det är historiskt sett alldeles rätt. Det lyckas i allmänhet inte. Det finns dock ingen anledning att göra annat än att ge det amerikanska försöket vårt stöd.

Sedan tror jag kanske att vi kommer att hamna i ett läge där frågan på ett eller annat sätt måste föras till FN:s säkerhetsråd. Det handlar då inte framför allt om att erkänna en palestinsk stat på det sätt som ibland förekommer i den allmänna debatten. Det tror jag är för tidigt. Det löser inga problem att fatta ett sådant beslut i New York, eftersom det inte förändrar någonting på marken. Det kan tvärtom förvärra situationen på marken. Det kan finnas lägen då man ändå för frågan till säkerhetsrådet på ett eller annat sätt, men där är vi inte än.

Det kommer nu att handla om att vi från olika utgångspunkter värderar situationen. Sedan får vi följa den. Jag tror att det kommer att bygga upp ett tryck. Jag deltar gärna i trycket för en aktivare europeisk roll grundad på de slutsatser som vi antog i december 2009, under det

Anf. 62 FREDRICK FEDERLEY (C):

Utrikesministern har så klart mitt fulla stöd för positioner om det som har varit och det som komma skall.

Om vi tar den nästan eviga konflikten om Israel och Palestina och lägger den lite åt sidan och tittar på Libanon och det som kan tänkas komma där i samband med att Haririkommissionens rapport kommer undrar jag hur diskussionen går i utrikesministerkretsarna. Faller det fel ut och världen inte har fokus och tryck på regionen kan det vara en krut-durk som smäller å det grövsta.

Slagfältet har tidigare varit Israel–Pelestina. Men i dag upplever jag nog att det mer är i Libanon som det egentliga maktutövandet i regionen pågår mellan olika grupper och beväpnandet hit och dit mellan olika miliser och regeringsstyrkor, en regering som inte har full kontroll territoriellt och så vidare.

Det kan få helt oanade konsekvenser om det faller ut fel. Det kan få konsekvenser både för de palestinska flyktinglägren och för de kristna som är kvar och också få hela regionen att destabiliseras. Det vore intressant om utrikesministern kunde säga några ord om den frågan.

Anf. 63 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Vi stöder naturligtvis regeringens hållning i att stödja fredsförhandlingarna som USA för med Israel. Däremot tycker jag att det är lite märkligt att man under Sveriges ordförandeskap hade uttalat att man skulle kalla Jerusalem för både Israels och Palestinas huvudstad.

Det finns dokumenterat i EU. Jag tror inte att det är någon fantastisk fredsprocesslösning att göra så. Jag vet att Obama någon gång tidigare skulle ha sagt att han ville erkänna Jerusalem som Israels huvudstad. Även om det skulle gynna israelerna blev de jätteargade för att man tog ställning.

Jag tror att vi som har sluppit krig, vi i Sverige och i många andra länder, och inte vet vad den här konflikten innebär och inte levt i den i så många år, nog ska akta oss för att säga: Så här ska det bli. Jag tror inte att det är bra för själva fredsprocessen.

Utifrån den hållning som man har från Sverige och EU när det gäller den saken vill vi anmäla avvikande mening i just den frågan.

Anf. 64 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Jag börjar med Libanon. Det är väldigt besvärligt, men man kan kanske säga att det är enklare än Jerusalem.

När spänningarna byggs upp runtom och inom Libanon, vad kan man då göra? Man kan göra det vi försöker göra här och understryka stödet för Hariritribunalen oavsett vad den kommer fram till och understryka stödet för Libanons regering, integritet och suveränitet.

Sedan tror jag att det är viktigt att vi försöker få till stånd en process mellan Israel och Syrien. Det är av den enkla anledningen att om det skulle gå snett på något sätt är det viktigt att det finns en kanal och en förståelse mellan den israeliska och den syriska regeringen för hur man ska hantera det. På ett eller annat sätt är dessa de ledande aktörerna.

Här förekom indirekta fredssamtal tills för ett och ett halvt år sedan, eller någonting sådant, med turkisk medling. De har sedan dess upphört. Det förekommer olika försök >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< att få i gång dem igen. Det har väl ännu inte lyckats, men det är en av de saker som jag tror att man måste försöka göra. De måste på ett eller annat sätt tala med varandra. De är de stora militära och politiska aktörerna som kan påverka, eller rättare sagt kan leda till att det går riktigt ordentligt snett om spänningarna byggs upp i Libanon.

Vad vi gör är alltså att försöka stärka Libanon, FN-rollen, tribunalen och Unifilstyrkan i de södra delarna av landet. Det har förekommit en liten positiv utveckling såtillvida att det finns en liten by, vars namn jag har glömt för ögonblicket, som ligger precis på gränslinjen. Där har Israel enligt libanesisk uppfattning inte riktigt lämnat det libanesiska territoriet. Det är inte Shebaa Farms; det är ett annat problem. Byn är väldigt liten, och den ligger på gränslinjen. Befolkningen där vill inte att israelerna ska lämna området, så israelerna är kvar i den typen av funktion. Men libaneserna säger: Det är vårt land, och det är vi som ska skydda dem.

Det förekommer nu en förhandling där israelerna tydligen är beredda att lämna över till Unifilstyrkan. Det är en liten, liten sak men ändå av stor strategisk betydelse. Ghajar heter byn; nu har vi löst det problemet.

Om vi går till Hizbollah och deras inställning och beväpning, som är rätt omfattande, så motiverar de detta med att de ska befria och försvara det libanesiska territoriet och att Israel fortfarande finns på libanesiskt territorium. De refererar då till denna lilla by.

Sedan har vi problematiken kring Shebaa Farms. Den är också mycket komplicerad, och där finns det dessvärre ingen lösning i sikte.

Jag tror att man om konflikten i Mellanöstern kan säga att den har två dimensioner. Den ena är den nationella konflikten, och det är den lätta dimensionen. Det är en klassisk europeisk konflikt mellan två folk som strider om samma territorium, om man förenklar det hela. Denna konflikt kan man säga är begränsad till området mellan Jordandalen och Medelhavsstranden. Den andra är den religiösa konflikten och handlar om kontrollen över en stad som är helig för flera religioner, det vill säga Jerusalem.

Denna konflikt är på sitt sätt mycket både svårare och farligare. Den sprider sig nämligen som en löpeld i människors hjärtan över hela den muslimska världen och delar av den kristna världen också. Frågan om Jerusalem är alltså mycket mer svårhanterlig. Varje sten i Jerusalem är helig för någon, och det innebär att man får träda relativt försiktigt på stenarna i Jerusalem åtminstone i politisk bemärkelse. Därför är det alldeles nödvändigt att det kommer till en överenskommelse om Jerusalem.

Israel anser att det historiskt är judarnas huvudstad och har fattat beslut om att inkorporera den illegalt i staten Israel. Östra Jerusalem är ockuperat territorium; det är ingen tvekan om detta. Vi accepterar inte det. Där lever huvudsakligen palestinsk, arabisk, muslimsk befolkning som man delvis försöker skrämja iväg därifrån. Man bygger bosättningsar för att ringa in dem på olika sätt, och den berömda separationsmuren gör inte Jerusalem vare sig vackrare eller anständigare i något hänseende.

Vi ser ingen annan lösning än att Jerusalem blir huvudstaden för både den israeliska och den palestinska staten i en tvåstatslösning. Varje fredsavtal eller fredsöversök som har varit sedan 1948 har haft denna innebörd. FN:s ursprungliga plan hade Jerusalem under separat internationell regim. De olika amerikanska planerna har varit att på ett eller annat sätt dela Jerusalem.

Det finns ingen lösning där man ger Jerusalem helt och hållet till Israel, för det kommer den muslimska världen – och nu talar jag inte om palestinerna, utan nu talar jag om den muslimska världen – aldrig att acceptera. Det leder till mycket omfattande krig och konflikter. Det går förvisso inte heller att ge hela Jerusalem till den muslimska världen och den palestinska staten, för judarna har också sin hemortsrätt i denna stad.

Vi ska självfallet inte heller glömma att det är en helig stad också för kristna. Där finns kristna kyrkor, kristna samfund och kristen historia som i allt väsentligt fortfarande skyddas av en legal regim som fastslags av någon sultan i mitten av 1800-talet. Reglerna för kyrkor och egendomsrätt i Jerusalem grundas fortfarande på ett turkiskt dekret från mitten av 1800-talet. Det har tillämpats först av den turkiska makten, därefter av den brittiska ockupationsmakten, därefter av Jordanien och Israel och numera av Israel också på ockuperat område.

Jerusalemfrågan kräver alltså den allra största försiktighet, och en lösning som inte innebär att staden blir huvudstad för bägge länderna kan aldrig leda till fred.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Ingen mer står på talarlistan. Jag sammanfattar med att det finns stöd för regeringens position i fråga om Mellanöstern, det vill säga punkt 11, med ett undantag. Det gäller Sverigedemokraternas inställning till regeringens eller Sveriges hållning vad avser ställningen för Jerusalem.

Vi börjar närma oss slutet. Vi går till punkt 12, Övriga frågor. Där finns två frågor, EU:s status i FN och Vitryssland. Det är de två frågor som har tillkommit.

Anf. 66 Utrikesminister CARL BILDT (M):

När det gäller EU:s status i FN finns inte mycket att tillägga utöver vad som har sagts tidigare.

I Vitryssland är det presidentval den 19 december. Detta är om icke ett grannland så i alla fall ett land som ligger oss relativt nära >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vi har en hel del aktiviteter från svensk sida också, och jag var tillsammans med min polske kollega i Kiev i förrgår för överläggningar med den ukrainske presidenten inför toppmötet med Ukraina på måndag.

I detta sammanhang har vi ofta haft rätt detaljerade överläggningar om hur vi ska reagera på olika möjliga valutgångar i Vitryssland. Man har från Minsk sida gått med på valobservation i full omfattning. Det är bra, men valobservation är inte hela världen. Det måste också vara ett val som sker på ett rimligt sätt, och det återstår att se om så blir fallet.

Mediesituationen är självfallet fortfarande inte tillfredsställande. Det finns två oppositionskandidater som framträder i valet gentemot Lukasjenko, och valet kan faktiskt bli spännande. Det är inte givet hur detta kommer att sluta.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Är det någon som har frågor eller synpunkter när det gäller Vitryssland? Nej.

Vi tackar för informationen och tackar utrikesministern med medarbetare för att de har kommit hit.

2010/11:9

19 november

3 § Konkurrenskraft (industri)

Närings- och energiminister Maud Olofsson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (industri) den 11–12 oktober 2010

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (industri) den 25–26 november 2010

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar näringsminister Maud Olofsson med medarbetare välkomna.

Finns det några A-punkter? Nej. Vi lägger dem till handlingarna.

Då går vi till återrapport från mötet den 11–12 oktober. Finns det några frågor eller synpunkter på återrapporten?

Anf. 69 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag har inga synpunkter, men jag vill fråga om nämnden kan få bli lite uppdaterad. Frågan om en ny politik för turism var uppe. Det var egentligen första gången den frågan var uppe på bordet. Förra gången den var uppe i nämnden var det inför en diskussion. Mot bakgrund av det ser vi gärna att ministern redogör lite för vad som sades på mötet.

Anf. 70 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Det gör jag gärna. Från Sveriges håll sade vi att vi inte tycker att man ska ha en gemensam europeisk turismpolitik som innebär att man bygger upp något stort och gemensamt på det här området. Vi tycker att man kan samarbeta om olika frågor och ha ett erfarenhetsutbyte.

Det finns ju en diskussion om att man ska göra något slags gemensam marknadsföringsinsats för europeisk turism. Det diskuteras just nu på en konferens på Malta. Där diskuterar man gemensamma marknadsföringsinsatser. Vi är rätt tveksamma till det.

Jag sade i näringsutskottet, och jag säger det här, att jag tror att det är viktigt att begränsa de insatser som ska göras på europeisk nivå eftersom det här i första hand är en nationell angelägenhet. Det är helt okej att man delar erfarenheter. Det kan till exempel handla om vilka utbildningsinsatser man gör i de olika länderna och hur man jobbar med hållbar turism. Att bygga upp en gemensam europeisk turismpolitik tror vi inte gagnar vare sig turismen eller Europa.

Anf. 71 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag hoppas att vi så snart det är möjligt får ta del av det som nu sägs på Malta och vad man kommer fram till.

Anf. 72 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Ja, absolut. Det kommer att vara en fortsatt diskussion om detta. Utan att vara alltför precis kan jag säga att Italien, med kommissionär Tajani, och de länder som ligger där omkring pratar om gemensam europeisk turismpolitik mycket mer än de nordliga europeiska länderna. Vi kommer absolut att återkomma till detta. Vi kommer att framföra våra synpunkter på konferensen på Malta. Min tolkning är att Tajani nog vill

fortsätta att försöka driva på i den riktningen, men det återstår att se. Det är flera medlemsländer som inte tycker så.

2010/11:9
19 november

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger åiterrapporten till handlingarna och går över till dagens frågor.

Ministern har varit i näringsutskottet och föredragit de frågor som är aktuella.

Den första är punkt 4, Flaggskeppsinitiativ i Europa 2020-strategin. Det gäller industripolitik. Den frågan är uppdelad i ett antal punkter.

Anf. 74 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Jag har ju varit i näringsutskottet men jag redogör för alltihop eftersom det är en del andra personer här. Ni ser vilka slutsatser vi drar. De har bara formulerat frågor till oss som vi försöker besvara i våra ståndpunkter. Det är ingenting konstigt. Det är *en* fråga som vi ska diskutera.

Den 28 oktober presenterade kommissionen meddelandet *Industripolitik för en globaliserad tid*. Det är ett flaggskeppsinitiativ under tillväxtstrategin EU 2020. Det är viktigt att komma ihåg. Vi ska diskutera detta, och slutsatser kommer att dras i december.

Från kommissionen säger man att industripolitiken ska ge förutsättningar för ett förbättrat företagsklimat, särskilt för små och medelstora företag. Vidare säger man att man ska stödja utvecklingen av en stark och hållbar industribas med internationell konkurrenskraft. Det är ett ganska omfattande meddelande. Vi har inte hunnit analysera alla detaljer fullt ut. Dessutom är det ett allmänt hållet meddelande, så det är inte alldeles lätt att läsa ut alla delar. Vi tycker att det behöver preciseras. Det går heller inte att läsa ut alla delar. Vi tycker att det behöver preciseras. Kommissionen har inte gjort några beräkningar, och eftersom det inte är så preciserat är det svårt att läsa ut.

Vi ställer oss naturligtvis positiva till en europeisk näringspolitik och att den har en central del i EU 2020. Vi tycker att det i grunden handlar om att EU ska skapa väl fungerande marknader och regler för alla företag och att EU-nivån ger den sortens ramverk för den nationella politiken.

Vi tycker att EU-nivån ska ägna sig åt att sprida goda exempel och erfarenheter mellan medlemsländerna. Ett exempel som Sverige har bidragit med är de kvinnliga ambassadörerna för kvinnors företagande som nu finns i 20 medlemsländer. Det är ett exempel på att medlemsländer – i det här fallet Sverige – delar med sig av sina erfarenheter.

I meddelandet pratar man mycket om värdekedjor från råvaru- och energitillgångar till eftermarknader. Man har en rad horisontella åtgärder för näringspolitiken och så kallade skräddarsydda insatser för vissa sektorer. Man säger att det här angreppssättet ska koordineras mellan olika politikområden och med de insatser som vi gör i medlemsländerna. Vi kommer att följa detta mycket noga. Inte heller på det här området är det så detaljerat att det är alldeles enkelt att följa.

Det är ett 70-tal förslag. Där finns till exempel kapitalförsörjning, förbättrad infrastruktur, industriell innovation, handel, internationalisering av små och medelstora företag och näringslivets medverkan för en hållbar social, miljömässig och ekonomisk utveckling. Det är alltså ganska många olika saker.

När jag säger att det är väldigt många åtgärder ska man veta att vi tycker att detta speglar en ganska traditionell syn på näringslivet. Det är mycket industripolitik, och det finns inslag av protektionism i det som är skrivet. Vi tycker inte att det är riktigt kopplat till en modern näringspolitik som både vi och andra länder redan är inne på och är inriktade mot. Under resans gång har det blivit bättre, men det är inte tillräckligt bra.

Det positiva är att kreativa näringar omnämns särskilt och att småföretagen är viktiga som tillväxtfaktor. Det vi är tveksamma till är när kommissionen säger att det främst är tillverkningsindustrin och tillhörande tjänster som ska ägnas särskild uppmärksamhet. Vi tror inte att man då jobbar med det moderna och nya företagandet i Europa.

Det belgiska ordförandeskapet har tagit fram rådsslutsatser. De förhandlas just nu. Vi kommer att verka för, och det har vi gjort under hela resans gång, att få en bredare syn på industri- och näringspolitiken. Där har vi den mer traditionella tillverkningsindustrin, men vi vill att den ska breddas till att också gälla tjänstesektorn, kulturella kreativa näringar och kvinnors företagande. Vi kommer att driva på så att vi får en modern näringspolitik med en väl fungerande inre marknad och öppenhet mot omvärlden så att vi förhindrar de protektionistiska inslag som finns i meddelandet.

Jag tror att vi kommer att behöva ha en diskussion om moderniseringen av europeiskt näringsliv. Det här räcker inte. Å andra sidan är det inte tillräckligt konkret för att man ska kunna ta ställning slutgiltigt.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Maud Olofsson nämnde något om rådsslutsatser. De finns inte med här, vad jag kan se. Det är fråga om information.

Anf. 76 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Slutsatserna är på innovationspolitiken. Det här är bara en diskussion.

Anf. 77 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag tackar ministern för genomgången. Man anar en viss kritik mot dokumentet. När jag läste det tyckte jag att det var tämligen mediokert. Jag delar de synpunkter som ni har framfört, att det saknas budgetbeskrivningar, att det finns tydliga protektionistiska drag i dokumentet och en påtaglig brist på självkritik mot en egen politik när det gäller jordbruk och fiske och annat. Det är också en ganska omodern framtoning i förhållande till tjänstesektorn. Det är dessutom rätt klåfingrigt, kan man säga.

Jag ska ta upp ett par saker. Det finns några synpunkter som jag inte delar. Det gäller till exempel att öka ansträngningarna för att liberalisera EU:s energimarknad. Den avreglering som har skett har ju inte varit jätteframgångsrik. Det finns också en del rätt långtgående förslag. Man föreslår EU-obligationer för att finansiera gemensamma projekt. Jag skulle vilja höra regeringens synpunkt beträffande om EU ska börja ta upp speciella obligationer för infrastruktursatsningar som EU äger. Är det något man kan tänka sig?

När det gäller handelspolitiken är man helt i avsaknad av självkritik över EU:s roll, inte minst gentemot Afrika, där EU:s jordbrukspolitik har varit förödande på många sätt. När det gäller mineralfrågor kräver man

att länder i Afrika ska avreglera prospekteringsverksamhet för att ha fullt tillträde. Jag tror att vi skulle bli rätt förvånade om afrikanska länder krävde att få bestämma om svensk prospekteringslagstiftning på mineralområdet. Vi vore inte så nöjda med det. Jag tycker att det är en kolonial attityd till Afrika som avspeglas i dokumentet.

Vi är också lite skeptiska till Galileoprojektet som det har fungerat och vad det har kostat. Man har en del dubiösa formuleringar om att med statsstöd kompensera för effekterna av handeln med utsläppsätter. Det är inte riktigt det som är tänkt med handeln med utsläppsätter, att staten ska gå in och kompensera för kostnader. Tanken är att det ska höja kostnaderna för att minska utsläppen.

Jag har också frågor när det gäller initiativ för säkerhetsindustrin. Vad menas egentligen med säkerhetsindustrin? Det förstår jag inte.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Det var väldigt många frågor. Vi har en viss rollfördelning mellan näringsutskottet och EU-nämnden. Jag skulle inte ha något emot om Jonas Sjöstedt stämde av med sin partikamrat i näringsutskottet. Nu blev det väldigt många frågor.

Anf. 79 CAROLINE SZYBER (KD):

Ordförande! Tack, ministern, för en intressant föredragning.

Jag har en fråga som gäller den svenska ståndpunkten. Efter att den har arbetats fram har det varit ett G20-möte i Seoul. Har man tagit några intryck av resultaten och diskussionerna på det mötet? Har det på något sätt förändrat förutsättningarna för industripolitiken för en globaliserad tid?

I rapporterna från G20-mötet handlade det mycket om balansen mellan Kina och USA och deras inbördes konkurrenskraft. Vad finns att säga om påverkan på EU:s konkurrenskraft och en politik för ökad konkurrenskraft utifrån de diskussioner som kom fram på G20-mötet?

Anf. 80 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Tack för frågorna! Den här delen innehåller mycket. Vid rådsmötet kommer vi inte att i detalj diskutera alla de frågor som Jonas Sjöstedt tar upp. Jag ser framför mig att vi i näringsutskottet får möjlighet att diskutera olika delar mer fördjupat. En del av det som Jonas Sjöstedt tar upp har jag också tveksamheter kring, och det måste vi försöka rensa bort under processen.

När det däremot gäller en ökad liberalisering av energimarknaden är vi överens på europeisk nivå, även om inte Vänsterpartiet stöder det. På europeisk nivå och i Sverige är vi överens om den ståndpunkten, och det är det vi jobbar för.

Jag tror att om det här meddelandet – detta är kopplat till den andra frågan – ska uppfattas som att Europa tar ett nytt steg för att stärka konkurrenskraften på det här området måste det bli mer modernt. Det antyder båda de här frågorna, och det tycker jag också. Om vi ska kunna utveckla vår näringspolitik är det inte genom att backa tillbaka och försöka rädda det gamla vi hade, utan vi måste försöka utveckla någonting nytt.

Europa måste bli mer konkurrenskraftigt, och därför är det det andra meddelandet, om innovationspolitiken, som vi ska diskutera och anta rådsslutsatser om. Jag menar att det är innovationspolitiken som är framtiden för Europa när det gäller att få fram nya företag och inte att vi bara pratar om vad vi redan har. Det behöver också moderniseras, men vi måste prata om en modern näringspolitik för Europa som förmår klara av konkurrensen.

När det gäller G20 presenterades ju det här innan. Jag vet inte om jag är elak nu, men jag vet inte om det hade spelat någon roll, för jag tror att vi har en diskussion att ta på europeisk nivå.

Låt mig ta ett exempel som jag brukar nämna vid nästan varje rådsmöte som handlar om kvinnors företagande. Det är fortfarande inte särskilt många diskussioner om det eller många länder som lyfter upp den frågan. Tjänsteinnovationer börjar komma med och vara en del av detta, men det har inte heller varit självklart. I förra veckan var jag på ett initiativ som tagits och som heter Cars 21; det gällde fordonsindustrin. Den är väl viktig, men man kan undra över att vi fortfarande har särskilda initiativ för fordonsindustrin när vi inte har det på andra områden.

Nog tror jag att vi har en diskussion att ta, men den fördjupade diskussionen måste vi ta i näringsutskottet, för det är ju där vi mer bearbetar detta. Det som är viktigt att säga här är att detta är lite gammaldags och att vi behöver modernisera näringspolitiken. Det är vår grundläggande hållning, och det tror jag att alla kan hålla med om.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Jonas Sjöstedt ska få en replik senare, om den är kort.

Anf. 82 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag hoppas, herr ordförande, att vi i demokratins namn själva bestämmer hur långa de repliker vi vill ta ska vara.

För att börja utifrån de frågor som Jonas Sjöstedt ställde till ministern kan jag upplysa nämnden om att när näringsutskottet fick information av näringsministern hade Vänsterpartiet även då en del av dessa frågeställningar och kände sig väl inte riktigt nöjda utifrån det samtalet som då var.

Icke förty finns det väl all anledning, som ministern här påpekar, att ha en mer fördjupad diskussion runt detta dokument som faktiskt trots allt är ganska omfattande, men luddigt, och som också innehåller ganska många olika frågeställningar.

Vid den information vi fick var vi överens om att det var så vi skulle arbeta. Mot bakgrund av det är vi alltså överens med regeringen om den svenska ståndpunkten, inte minst det som påpekas i den svenska ståndpunkten om frihandel och om tredjeland.

Man kan referera från det dokumentet och känna att det inte är riktigt modernt. I texten angående de handelspolitiska frågorna står nämligen att ”handelspolitiska skyddsåtgärder är också nödvändiga för att skydda EU-industrin mot otillbörliga metoder”. Det är klart att en sådan mening tål att funderas över, och det finns lite mer i det dokumentet som det finns all anledning att återkomma till och diskutera.

Inte minst är frågan: Vad är en modern industriproduktion? Det pratas lite grann om tjänstesektorn, och vi får komma ihåg att tjänstesektorn

hänger mycket starkt samman med det som är industriproduktion. Industriproduktion handlar om att Europa måste vara konkurrenskraftigt men framför allt högteknologiskt och stå för ökad kompetens.

Vi har mycket att göra på detta område, och vi återkommer. Vi står bakom den svenska ståndpunkten.

2010/11:9
19 november

Anf. 83 ULF HOLM (MP):

Om detta ska vara ett flaggskeppsinitiativ för Europa för framtiden blir man lite mörkrädd. Det här är inte riktigt vad EU skulle behöva, utan här tittar man verkligen för mycket bakåt och kan inte heller dra några erfarenheter av de senaste tio årens politik. Det är ganska tragiskt.

Jag tror precis som näringsministern att mycket av detta får nog näringsutskottet ta hand om och diskutera och ta upp detaljerna kring, men här finns formuleringar som är ganska skrämmande. Framför allt på handelsområdet blir jag faktiskt förvånad över de dåliga skrivningar som kommissionen presenterar genom att till exempel bara skriva att en rättvis tillgång till resurser i tredjeland måste säkras. Man framför väldigt nykoloniala tankeställningar. Vad vill EU egentligen med den handelspolitiken?

Jag tror också att det finns mycket att göra inom miljötekniksektorn och tjänstesektorn som mycket hänger samman med modern industripolitik. Men jag tror också att vi får ta det i näringsutskottet.

Det jag skulle vilja höra från näringsministern nu är vilka reaktioner näringsministern har hört från andra länder inför ministerrådsmötet. Är Sverige ensamt i detta? Vi verkar ganska ense i det här rummet om kritiken. Hur uppfattar andra länder det här, och vet vi någonting om vilka positioneringar som gäller framöver?

Anf. 84 FREDRICK FEDERLEY (C):

Ordföranden! Det passar bra att jag får ordet, för det var lite av det som Ulf Holm diskuterade som jag ville be näringsministern att utveckla lite grann.

Det som har lagt grunden för den starka ekonomin i Europa och särskilt Sverige är att vi har värnat handel och frihandel i alla lägen. Men i dokumentet känns det som att man nu vill sluta sig, och jag kan tänka mig att det är en effekt av den svåra finanskris vi har gått igenom i hela Europa. Man försöker vinna politiska poäng på hemmaplan. I stället för att riva av plåstret och hantera de svåra sakerna i ett ryck väljer man att försöka göra det mycket långsammare och därigenom stänga sig mot omvärlden, vilket vi alla vet kommer att leda till att vi i förlängningen sitter kvar i en föråldrad struktur som kommer att drabba oss mycket värre när nästa finanskris kommer, som vi vet kommer så småningom.

Därför är det oerhört viktigt att vi uttalar ett väldigt tydligt mandat härifrån för ministern att föra den här linjen, och det är ju ett grundfundament som åtminstone sju av åtta partier i riksdagen står bakom. Jag vill alltså uttala det stödet och be näringsministern att lite grann utveckla det som Ulf Holm var inne på, det vill säga hur de andra reflekterar. Vi vet att det finns vissa länder som har en tendens att vilja stänga gränser i något slags övertro på sin egen förträfflighet. Samtidigt vet vi att det är att ta utmaningar och våga utveckla den egna industrin och näringarna som faktiskt leder till framgång i längden.

Anf. 85 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag ska försöka bärga mig lite – även om man skulle kunna prata länge om det som står i det där dokumentet – och begränsa mig till två frågor som jag verkligen funderar över, dels regeringens ståndpunkt, dels vad man menar.

Det första är obligationsfrågan. Har regeringen intagit någon ståndpunkt till att inrätta ett EU-obligationssystem på infrastrukturområdet eller kommer man att markera att det är ingenting som vi önskar, att ett sådant system utvecklas?

Det andra är det här med säkerhetsindustrin. Vad menas med säkerhetsindustrin? Är det vapentillverkning? Är det vaktbolag? För mig är det oklart vad som menas. Jag tycker att det är en viktig principiell fråga vilka områden man befinner sig på.

Sedan kan jag inte låta bli att ta upp mitt favoritcitat i det här dokumentet: "Långdragna tillståndsförfaranden och allmänhetens acceptans är också hinder för utveckling av infrastrukturen."

Det kanske var miljöbalken.

Anf. 86 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

När det gäller det sista som Jonas Sjöstedt tar upp är det först och främst rätt oklart vad det är för någonting. Det är rätt svårt att läsa ut. Men min spontana reaktion på detta är att det är ganska tveksamma saker. Vi måste själva få förstå vad det är som står i detta. Säkerhetsindustrin, ja, det är vaktbolag och kanske inte allt mellan himmel och jord, men det är ett rätt vitt begrepp, och vi måste först förstå vad det är man tänker sig.

Det är egentligen det som är problemet på alla områden. Det är ganska allmänt skrivet, så det är rätt svårt att dra slutsatser. Och det är därför jag säger att vi måste få fortsätta att jobba med det, och jobba med näringsutskottet, så att man kan fördjupa arbetet. Men spontant är vi ganska tveksamma innan vi har sett vad det är för någonting.

När det gäller handels- och frihandelsdiskussionerna tror jag att man kan säga så här: Efter finanskrisen kom väldigt mycket av de protektionistiska reaktionerna. Ni ser dem i Europa, ni ser dem i USA, ni ser dem på många ställen. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Jag tror att det är fler länder som kommer att stödja oss, men vi har inte haft kontakt med alla innan vi kommer till rådmötet. Men det brukar vara en stark grupp som liksom Sverige driver frihandel, sedan är det en grupp mittemellan och så är det Frankrike som är på den andra sidan. Ungefär så ser diskussionen ut.

Jag tror att det kommer att vara jätteviktigt att hålla fast vid det här. Det kommer att vara jätteviktigt, om både handel, frihandel och öppenhet men också statsstödsfrågan, som jag lyfte upp på Cars 21 igen förra veckan. Jag tror nämligen att vi måste hålla på det regelverk som vi en gång har satt upp, och där måste Sverige vara starkt. Därför tycker jag att det är bra att vi har en gemensam ståndpunkt och styrka i detta så att jag blir starkare i den argumenteringen. Den fighten kommer vi att behöva ta.

Jag kanske också ska säga att det här med den gröna omställningen har blivit mycket starkare under våra påtryckningar, för det tyckte vi var

lite svagt i början. Det har alltså blivit starkare, och det kan säkert bli ännu starkare. Det var en effekt av arbetsgruppernas diskussioner.

2010/11:9
19 november

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Om jag ska sammanfatta kan man säga att det finns en ganska gemensam och stark hållning i nämnden att frågorna om frihandel och statsstöd är viktiga och att entusiasmen just för det här dokumentet inte har varit överväldigande, ungefär i linje med vad statsrådet själv har sagt.

Det finns stöd för statsrådets upplägg inför de fortsatta diskussionerna.

Därmed går vi över på punkt 5. När Maud Olofsson föredrog detta i näringsutskottet modifierades regeringens position, och det nya förslaget till övergripande svensk ståndpunkt finns utdelat i form av ett dokument som ni ska ha på bordet.

Detta är en informationspunkt, så jag vet inte riktigt varför vi har en svensk ståndpunkt där. Kan någon upplysa mig om det? Är det jag som läser fel?

Anf. 88 Departementssekreterare JOHAN STÅLHAMMAR:

Ordförandeskapet kommer under konkurrenskraftsrådets industridel att göra en presentation av de rådsslutsatser som ska antas dagen efter på konkurrenskraftsrådets forskningsdel.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Nu kommer jag ihåg att det var lite komplicerat där.

Anf. 90 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Om man blickar tillbaka kan man se att innovationsunionen är ett resultat av det franska ordförandeskapets inspel under hösten 2008, och de tänkte sig då presentera en europeisk innovationsplan.

Det är nu presenterat ett arbete den 6 oktober, och innovationsunionen är också ett flaggskeppsinitiativ under tillväxtstrategin EU 2020.

Vi har både informerat och samrått med riksdagen inför rådets behandling av innovationsfrågorna. Vi har gjort det inför den 11–12 oktober. Dessförinnan var det inför det informella näringsministtermötet i juli.

Under det spanska ordförandeskapet antogs rådsslutsatser på området, men också under det svenska ordförandeskapet har det diskuterats en tid. Vi har också haft överläggningar med näringsutskottet.

Det som är våra ställningstaganden i de här delarna tänker jag redovisa. Statssekreterare Honeth kommer senare i dag att föredra innovationsstrategin ur ett forskningsperspektiv, för det är ju fråga om både och.

Dels säger vi att innovation behöver beaktas i alla politikområden, och vi behöver alla former av innovation, både teknisk och icke-teknisk, forskningsbaserad och entreprenörsdriven, dels tycker vi att förslag som genomförs på EU-nivå ska ha klart europeiskt mervärde jämfört med om de utförs på nationell nivå. Vi tycker att initiativen ska ha en tydlig målsättning och stärka Europas långsiktiga konkurrenskraft och hållbara tillväxtpotential.

Vi tycker också att det är viktigt att respektera den nationella kompetens som gäller inom vissa områden.

Vi tycker att det är viktigt att det finns ett ökat samspel mellan olika nivåer i EU, nationell och regional nivå, men också mellan de tre delar som finns i kunskapstriangeln utbildning, forskning och innovation. Det är viktigt att man ser det samspelet.

Vi tycker att forskning i ökad utsträckning bör resultera i innovation och tillämpning i näringslivet. Vi ser mycket positivt på förslaget om att gemenskapens framtida forsknings- och innovationsprogram bör fokusera på mer av samhällsutmaningar. Det kan vara klimat, demografi, hälsofrågor och annat.

Vi tycker också att det är viktigt att driva en budget i restriktiv linje, vilket innebär att förslagets ekonomiska konsekvenser ska begränsas, både i fråga om statsbudgeten som gäller de enskilda medlemsländerna men även när det gäller det finansiella perspektivet. Vi har en diskussion om det. Det kan vi inte föregripa i det här sammanhanget.

Vi tycker att man ska ägna särskild uppmärksamhet åt de små och medelstora företagens förutsättningar. Det handlar om minskade administrativa bördor och enhetliga regelverk, där vi behöver göra mer. Tillgång till kapital är en viktig del både rent allmänt men också i de här forskningsprogrammen.

Vi lyfter fram innovationer inom IT-området som en viktig del inte minst för småföretagen.

Vi säger att standardisering är en viktig del. Det bidrar till innovation. Det handlar också om att vara tidig i standardiseringsfrågor. Om vi i Sverige är snabba med standardisering kan vi få de andra med oss och ha en fördel av detta. Har man en stärkt standardiseringspolitik i det här sammanhanget kan vi påverka. Vi har fått gehör för det. Vi tycker att Europa ska driva på för globala standarder. Jag nämnde i näringsutskottet laddstationer för elbilar som exempel, att få standarder för det på europeisk nivå. Det kan inspirera andra delar av jordklotet att göra liknande.

Här lyfter vi också fram ett öppet handelssystem som en möjlighet gentemot den globalisering som pågår. Det sporrar innovation och modernisering. Vi vill ha en öppenhet mot omvärlden. Även här har vi försökt motverka protektionistiska skrivningar.

Man föreslår något som man kallar europeiska innovationspartnerskap. De ska fungera som ett paraply för effektivisering och samordning mellan de olika instrument som finns när det gäller innovationspolitiken. Här tycker vi nog att det behövs lite mer utförliga, konkreta förslag. Men det är klart att vi tycker det är bra om man försöker bilda partnerskap på europeisk nivå i vissa delar.

Tyvärr finns det fortfarande motsättningar kring förslaget om EU-patent. Det återkommer jag till mot slutet. Den övergripande ståndpunkten är att EU-patentet och en gemensam patentdomstol skyndsamt ska ges en lösning. Dock vet ni att det finns en låsning i översättningsfrågan. Vi kommer att inleda ett arbete mot ett fördjupat samarbete. I slutet av mötet ska jag ta Ewa Björlings fråga och informera om vad vi gör på det området.

Det finns också ett förslag om innovationsråd. Där säger vi att vi tycker det är bra att vi diskuterar innovationsfrågor mellan forskningsministrar och näringsministrar. Men vi tycker inte att man ska inrätta ett nytt råd. Det har man inte heller föreslagit i rådsslutsatserna, utan man har lyssnat på vad vi har sagt.

Detta ser vi som en början på genomförandet av en rad olika innovationspolitiska åtgärder de kommande åren. Det är en övergripande strategi för inriktningen. Vi kommer att ha många tillfällen att diskutera den delen, både nationellt och på EU-nivå framöver.

Slutståndpunkten är att vi tycker att forskning, innovation och utbildning är avgörande för EU:s ekonomiska tillväxt och att vi ska stärka samverkan mellan forskning, innovation och utbildning på olika sätt, att det är positivt. Sedan har vi efter överläggningen i näringsutskottet, på förslag från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, lagt till: Sverige driver en budgetrestriktiv linje som innebär att förslagets ekonomiska konsekvenser begränsas både på statsbudgeten och EU-budgeten samt att Sverige erinrar om att skattepolitik utgör nationell kompetens.

I övrigt tycker vi att rådsslutsatserna speglar den inriktning och de prioriteringar som vi har gjort under resans gång, så därför föreslår vi att vi ställer oss bakom slutsatserna.

Anf. 91 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Vi har haft överläggningar i näringsutskottet. Utifrån de synpunkter som framfördes där, framför allt det som handlar om budget och skattefrågor, tycker vi att det är mycket bra att ett enigt utskott har kommit överens med regeringen och att vi har den här svenska ståndpunkten, som vi fullt ut står bakom.

Jag vill bara lägga till något utifrån det som ministern säger angående standardisering. Det är vi alla för. Samtidigt kommer det naturligtvis att få konsekvenser i en global värld och med konkurrens. Om alla har samma slags elkabel kan en enda fabrik på en plats på jordklotet ha massproduktion och tillverka alla. Då behöver vi ha en ny industripolitik, som vi pratade om förut, för att få nya produkter.

Anf. 92 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag tackar för genomgången.

Kommissionens dokument kan man naturligtvis ha synpunkter i detalj på, liksom kanske beträffande någon del av de föreslagna rådsslutsatserna. Däremot tycker jag att regeringens hållning är i stort sett bra, och jag välkomnar framför allt att man har lyssnat på oss när det gäller skattefrågan och gör en tydlig markering där.

Det finns till exempel på s. 18 lite olika skrivningar om skatter i kommissionens dokument. Det finns också på s. 21 något som jag tycker är lite outgrundligt. Det är att medlemsstaterna och regionerna från 2011 bör avsätta självständiga budgetar till förkommersiell offentlig upphandling av innovativa produkter och tjänster.

Jag är inte helt övertygad om att man ska gå in och peka ut hur man ska göra regionala och nationella budgetar inom ett specifikt område. Jag skulle därför vilja uppmärksamma regeringen på att den här lite olyckliga formuleringen lever kvar där.

Anf. 93 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Det är inte möjligt att göra det i Sverige. De kan inte peka ut att vi ska göra den typen av budgetar. Den övergripande synpunkt vi har är att EU ska lägga sig i det EU ska lägga sig i. Men vi driver ju vår egen innovationspolitik och avsätter budgetar därefter.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag att det finns stöd för regeringens position så som den här har redovisats av Maud Olofsson. Sedan finns det något ytterligare som kommer med Peter Honeth lite senare.

Därmed är punkt 5 avklarad. Vi går vidare till punkt 11 under Industri: Genomförande av strategin för rena och energieffektiva fordon. Det är en informationspunkt.

Anf. 95 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Det är en informationspunkt, men vi vet inte så mycket om vad de ska informera om. I maj 2010 antog vi slutsatser kring rena och energieffektiva fordon. Vi tror att kommissionen kommer att informera om genomförandet av den strategin. Det är vad vi tror. Jag kommer att återrapportera vad vi har fått reda på där.

Det är samma sak när det gäller punkt b. När vi antog rådsslutsatserna presenterade Spanien, Frankrike, Portugal och Tyskland en gemensam deklaration för elmobilitet i Europa. Det handlar egentligen om att man ska lyfta fram elbilar före annat. Samtidigt har vi tidigare sagt att vi inte ska pick the winners, utan vi ska vara teknikneutrala. Elbilar är självfallet en del, och från svensk sida har vi drivit på att det är bra om vi på det här området driver standardiseringsfrågorna, så att det blir enklare för konsumenterna.

Ordförandeskapet kommer att rapportera om detta. Vi vet inte på vad sätt.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Ingen begär ordet. Då tackar vi för informationen under punkt 11. Därmed är det dags att ta upp frågan om patentet.

Anf. 97 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Nu är jag Ewa Björling och har med mig lite folk från UD som kan bistå mig om jag inte kan svara på alla frågor.

Ni har haft den här frågan uppe så många gånger att ni kan den fram- och baklänges.

Man nådde inte enighet, och man har lagt ned rätt mycket jobb på att åstadkomma det. Däremot konstaterade inte ordförandeskapet klart och tydligt att det är omöjligt att nå enighet inom rimlig tid. Men ska man gå vidare med ett fördjupat samarbete måste man konstatera detta.

Vi tror nu att det fördjupade samarbetet är den enda vägen som vi kan klara av för att ta frågan framåt. Sverige har tillsammans med Nederländerna, Storbritannien, Irland och Slovenien kontaktat kommissionen för att få besked om hur de skulle ställa sig till en sådan begäran om fördjupat samarbete.

Mot den bakgrunden föreslog Sverige och Nederländerna att frågan om EU-patentets översättningsregim ska tas upp som övrig fråga i konkurrenskraftsrådet den 25 november för information och se om vi kan få ett sådant fördjupat samarbete. Då vill vi att ordförandeskapet ska förtydliga att enighet inte har nåtts.

Vårt förslag till ståndpunkt är att Sverige eller något annat medlemsland som har riktat den här frågan till kommissionen ska informera rådet om detta. Vi bör välkomna ytterligare information från kommissionen

och rådets rättstjänst om förutsättningar för ett fördjupat samarbete och även ett förtydligande från ordförandeskapet.

Sverige är en av de medlemsstater som aktivt tar initiativ till detta fördjupade samarbete. Ett sådant initiativ kommer i nästa steg att rikta en formell begäran till kommissionen, om stöd från nio medlemsstater kan uppnås.

Man kan säga: När vi inte har uppnått enighet är detta ett sätt att formellt försöka ta frågan vidare, så att vi kan jobba med fördjupat samarbete.

Anf. 98 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Tack för informationen! Om jag uppfattade rätt är det väl inga problem utifrån det som ministern redogör för, utan vi står bakom det.

Men mötet är inte förrän den 25, på torsdag. På tisdag kommer näringsutskottet att få information om läget. Jag tror inte att vi kommer att ändra uppfattning utifrån det. Vi har ju i riksdagen varit väldigt överens med regeringen i den här frågan. Vi inväntar väl den information som vi får på tisdag i näringsutskottet. Men utifrån det vi hör i dag är det inga problem med den svenska ståndpunkten.

Anf. 99 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Det är väldigt tacksamt att vi nu, efter alla dessa decennier, kommer fram till någon form av lösning, även om det kanske inte var den som man någon gång på 60-talet hade tänkt sig.

Inför det senaste mötet var det Italien och Spanien som hade satt sig på tvären. Då lade den belgiska ordföranden fram ett kompromissförslag. Efter det noterar man att även Polen har ställt sig vid sidan av. Det skulle vara intressant att veta vad som har gjort att Polen har hoppat av hästen i just den här frågan.

Anf. 100 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Jag tar hjälp av mina medarbetare.

Anf. 101 Ämnessakkunniga EVELINA JANUNGER KAARME:

Jag vill först rikta mig kort till Carina Adolfsson Elgestam. Vi kommer till näringsutskottet den 23 november. Anledningen till att det blev lite omvänd ordning var att frågan kom upp så snabbt. Det finns ännu inte på den offentliga dagordningen för KKR den 25. Men så fort vi fick veta att det lutade åt det här hållet ville vi informera EU-nämnden. Därför blev det väldigt hastigt och lite annorlunda ordning. Vi återkommer alltså till näringsutskottet.

Så till vad som hände senast på konkurrenskraftsrådet, särskilt beträffande Polen. Ni kanske minns att när vi var här senast hade det kommit ett nytt kompromissförslag från Frankrike. Frankrike hade problem med engelskans särställning i förslagen. Förslagen baseras på tyska, engelska och franska. Men i kompromissen fanns en del där man sade att patent på tyska och franska ska översättas till engelska under en övergångsperiod. Då hade Frankrike ett motförslag i den delen, där man tyckte att de engelska, tyska och franska patenterna skulle jämföras.

Det blev en stor fråga. Många medlemsstater tycker att engelska, som är det största teknikspråket i dag, kanske har gjort sig förtjänt av en särställning, medan andra inte tycker det.

Frågan på rådet rörde mycket hur länge man ska ha en övergångsperiod, hur den ska se ut och vilken ställning engelskan ska ha. Det tror jag gjorde att Polen, som har varit ett land som tycker att det är viktigt att det åtminstone finns bra översättningar till engelska, till sist inte kunde acceptera kompromissen. Det var väldigt nära, men det var hårda ståndpunkter på båda sidor. Det var det som gjorde att vi inte kunde nå enighet. Men det fanns ändå en viss skillnad i flexibilitetsgrad om man jämför Polen och Italien med Spanien som inte tog så många steg i denna riktning.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Vill ministern tillägga något?

Anf. 103 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Det är stort det som sker i EU.

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag med att det finns stöd i nämnden för regeringens agerande och för regeringens initiativ i denna fråga.

Därmed är vi färdiga om ministern inte har något övrigt.

Anf. 105 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Jag önskar er en trevlig helg!

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Vi önskar detsamma och tackar Maud Olofsson och hennes medarbetare för i dag.

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (forskning och rymdfrågor) den 11–12 oktober 2010

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (forskning och rymdfrågor) den 25–26 november 2010

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Peter Honeth med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Jag föreslår att vi går direkt in på dagordningen, eller har statssekreteraren någonting att säga om sin del av återrapporten?

Anf. 108 Statssekreterare PETER HONETH:

Flertalet av de punkter som var uppe på konkurrenskraftsrådet den 12 oktober återkommer som särskilda frågor på dagordningen i dag. Jag behöver därför inte kommentera det särskilt.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi nöja oss med det och lägger återrapporten till handlingarna.

Vi går in på dagordningen. Som jag har uppfattat det är den första punkten för Peter Honeth punkt 6 om rymdfrågor. Det är en beslutspunkt. Har den varit uppe i något utskott?

Anf. 110 Statssekreterare PETER HONETH:

Den har varit uppe i näringsutskottet.

Det är egentligen två olika delar i rymddiskussionerna, dels konkurrenskraftsrådet, dels det speciella rymdrådet som är ett Esaorgan. Det betyder att konkurrenskraftsrådet egentligen replierar på den diskussion som har varit på rymdrådet när det sedan gäller att komma fram till ett beslut om en resolution.

Bakgrunden är att konkurrenskraftsrådet nu också har fått en delad kompetens i rymdfrågor, vilket har lett till en diskussion om hur fördelningen av kompetens och arbetsuppgifter mellan konkurrenskraftsrådet, det vill säga kommissionen, och Esarymdrådet ska se ut. Det är en av de diskussionsfrågor som har varit uppe och som fortfarande inte är helt och slutligt löst.

Sveriges inställning i diskussionen har varit att det inte finns anledning att så att säga slå samman dessa två aktiviteter, bland annat beroende på att det finns olika medlemskap i EU och i Esa, däremot att det ska finnas ett nära samarbete mellan de två organisationerna.

När det gäller EU-delen handlar det framför allt om de två stora påbörjade programmen Galileo och GMES, som är två högteknologiska satellitprogram. Där ligger koncentrationen av EU:s arbetsinsatser och också EU-finansieringen. Det är två program som är EU-finansierade i allt väsentligt.

Resolutionen som det sedan handlar om är rätt så återhållsam och tar inte upp några nya målsättningar. Den stämmer väl med den linje som Sverige har drivit, som jag sade, och som mest handlar om att försöka

åstadkomma en enighet när det gäller hur samarbetet ska se ut, mer än att flytta över kompetens från Esa till EU. Vi har också betonat att det ska finnas en tydlig användarnytta och effektivitet i rymdarbetet och den sedvanliga svenska ståndpunkten om en budgetmässig återhållsamhet och restriktivitet.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att Peter Honeth tog upp både punkt 6 och punkt 7, eller hur?

Anf. 112 Statssekreterare PETER HONETH:

Ja, det stämmer. Det skulle jag ha sagt.

Anf. 113 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag tror att det underlättar om man samkör dessa punkter.

Jag skulle vilja att statssekreteraren förtydligar lite grann i detta perspektiv när det gäller rymdpolitiken. Det skulle handla om säkerhet och försvar. Det omnämns i denna resolution utifrån ett förstärkt EU-engagemang. Vi har tidigare haft denna fråga uppe i nämnden. Jag tror att det var under 2008. Det vore bra om vi kan få lite förtydliganden om vad som avses med detta. Vi från den rödgröna sidan är lite rädda för det som är kopplat till försvarssidan.

Anf. 114 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag vet inte varför jag alltid kommer att tänka på olika amerikanska rymdfilmer när det talas om detta rymdråd som ska samlas.

Även jag har två frågor som gäller Galileoprojektet. En är om det finns en sammanställning över den totala kostnaden fram till i dag, alltså vad Galileo har kostat skattebetalarna. Om det inte finns det tycker jag att det vore intressant att få det i efterhand, om man kan ta fram den uppgiften.

Den andra frågan är densamma som ställdes från Socialdemokraterna, nämligen den militära användningen för Galileo. Hur omfattande beräknar ni att den kommer att bli, och vad handlar det om rent tekniskt?

Anf. 115 Statssekreterare PETER HONETH:

Jag ska försöka svara på det. När det gäller kostnadsaspekterna är jag dåligt uppdaterad därför att det egentligen är en fråga som tillhör transportrådet och inte konkurrenskraftsrådet. Jag kan därför inte svara på den. Däremot är vi naturligtvis beredda att ta fram den uppgiften och förse Jonas Sjöstedt eller hela nämnden med detta om så önskas.

När det gäller militär användning är det viktigt att slå fast att detta är två civila projekt. De är specificerade för civilt ändamål, och de drivs av de två råden, konkurrenskraftsrådet och transportrådet, som har en helt och hållet civil sammansättning. Det är också så att både i Sverige och i de övriga europeiska länderna handhas det konkreta samarbetet av civila myndigheter. I Sverige är det Transportrådet. Men det allra viktigaste är alltså att specifikationerna för dessa projekt är civila. Sedan hindrar det naturligtvis inte att det finns användningsmöjligheter som också kan vara militära. Det är inte så att militärt är en sak och civilt är någonting helt annat. Typexemplet är kanske det som primärt är avsett för havsövervak-

ning. Det kan naturligtvis också teoretiskt användas för någon form av säkerhetsanvändning eller militär användning. Det har vi sett att man inte ska omöjliggöra därför att det egentligen är en klok användning av offentliga resurser att man också ser samutnyttjandemöjligheter.

De militära användningarna har alldeles egna projekt. Det tas också fram särskilda satellitprojekt för militär användning. Man kan tillägga att militär användning har den särskilda egenheten att många länder nog inte är villiga att dela med sig av den yppersta teknologin utan behåller den för sig själva. Det är bara i begränsad utsträckning som det militära samarbetet inom EU när det gäller denna typ av högteknologi bedrivs som ett gemensamt samarbete inom EU.

Vi menar alltså att man på ganska goda grunder kan vara lugn för att detta inte är ett projekt som tippas över åt någon form av militär användning, utan det är civila projekt och drivs som sådana.

Anf. 116 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Då tar jag statssekreteraren på orden att vi ska vara lugna. Men icke förty kommer vi att följa denna fråga mycket noga utifrån hur den kommer att utvecklas. Vi har ingen avvikande mening i dag vid bordet, men det finns anledning att följa frågan.

Om man tänker på det nya fördraget är det väl så att försvars- och säkerhetsfrågor står lite vid sidan om jämfört med hur man hanterar alla de andra frågorna. Just mot bakgrund av det finns det ytterligare anledning att vara extra försiktig när det gäller det som är kopplat till det militära utifrån att det faktiskt spelar roll vilka som är tongivande ledare från de olika länderna.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens position när det gäller punkterna 6 och 7 som gäller rymdpolitiken.

Vi går vidare till punkt 8. Då kommer vi tillbaka till den punkt som Maud Olofsson inledde med, nämligen innovationsunionen.

Anf. 118 Statssekreterare PETER HONETH:

Punkt 8 är en fortsättning och en vidareutveckling av det som Maud Olofsson anmälde under punkt 5. Det jag kommer att ta upp här är de mer specifika forskningsaspekterna på innovationsunionen. Hela hanteringen inom rådet har varit att diskussionerna har förts parallellt mellan å ena sidan industriministrarna för den typen av aspekter på innovationsunionen och å andra sidan forskningsministrarna för forskningsaspekterna.

Generellt sett har vi från forskningssidan i regeringen sett det som att det är positivt med detta initiativ även om det behöver vidareutvecklas. Det finns fortfarande en del frågetecken.

Bakgrunden är naturligtvis också här den, höll jag på att säga, sedvanliga, det vill säga att det som ska göras på europeisk nivå ska ha ett tydligt europeiskt mervärde.

Grundtanken om det europeiska forskningsområdet har funnits rätt länge, nämligen att det ändå finns ett starkt värde i att ha ett fritt flöde av kunskap, forskning och forskare inom Europa. Det är också grundtanken i detta sammanhang med innovationsunionen.

Några punkter som vi särskilt har markerat från svensk sida är bland annat begreppet kunskapstriangeln som var någonting som fördes in under det svenska ordförandeskapet och som innebär just ett nära samspel och ett ökat samspel mellan forskning och innovation men även utbildning, som kanske var det som var speciellt nytt i begreppet kunskapstriangeln, alltså att utbildningen spelar en viktig roll även för innovationsprocesserna.

Vi har också haft anledning att lyfta fram den roll som det europeiska forskningsrådet spelar för att den fria forskningen är viktig även i ett innovationsperspektiv. Det finns ingen motsättning mellan den mer grundläggande fria forskningen och den mer tillämpade forskningen.

Europeiska innovationspartnerskapen tror jag att Maud Olofsson har beskrivit. Vi har i grunden sett positivt på att man försöker öka samverkan mellan den ganska stora mängden instrument som finns inom forskningssamarbetet i EU för närvarande. Men det är viktigt att markera att detta med innovationspartnerskap inte ska utvecklas till att bli ytterligare ett instrument utan att det ska bygga på de befintliga aktiviteterna.

Vi har också varit positiva till det pilotinitiativ som man har aviserat och som handlar om aktivt och hälsosamt åldrande, dels för att det är en viktig fråga i sig, dels för att vi tycker att det är bra att detta först prövas genom ett pilotprojekt innan man så att säga går i gång i lite större skala.

Sverige har i diskussionerna även drivit frågan att det måste finnas ytterligare tid för att gå igenom hur detta med innovationspartnerskap egentligen ska se ut och utvecklas innan man återigen går i gång med detta i full skala.

Det finns också anledning att lyfta fram det åttonde ramprogrammet som nu börjar diskuteras mer på allvar. Det måste naturligtvis spegla behovet av synergier mellan forskning och innovation.

Det har funnits förslag om att en resolution också skulle ta upp mål för nationella strategier för hur många forskare man behöver utbilda. Det har Sverige varit emot, och det finns heller inte längre kvar i resolutionsförslaget.

På samma sätt har regeringen varit emot skrivningar som innebär att man skulle låsa fast en viss procentsats av infrastruktursatsningar på europeisk nivå. Vi menar att det behöver diskuteras för varje infrastruktursatsning för sig i stället för att låsa fast det som en given procentsats.

Jag kan nämna att regeringen har lyft fram eller gett stöd till en artikel som ursprungligen föreslogs av Tjeckien om att också jämställdhetsfrågorna ska finnas med i innovationsarbetet.

Med de här ändringarna, som har kommit under arbetet, har regeringen sett det som att det finns all anledning att ställa sig bakom slutsatserna, som de nu är.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Som jag uppfattade det diskuterade statssekreteraren alla de här punkterna, alltså 9 a, b, c och d.

Anf. 120 Statssekreterare PETER HONETH:

Nej, det var punkt 8 som jag uttalade mig om. Det gällde innovationsunionen. Det är lite förvirrande med rubriksättningen, för nästa punkt handlar också om forskning och innovation, som sammanfattande rubrik.

Vi har ingen avvikande mening när det gäller det som statssekreteraren redogör för och den svenska ståndpunkten. Jag är bara lite nyfiken på om det i EU-sammanhang finns ett brett stöd för den synpunkt som statssekreteraren nu ger uttryck för. Eller finns det motsättningar?

Anf. 122 Statssekreterare PETER HONETH:

Jag har nog uppfattat det som att det i diskussionen finns och har funnits ett brett stöd för den här synen, att man ska ta det lite försiktigt med att sätta i gång i stor skala, till exempel det här med innovationspartnerskap.

På det förra konkurrenskraftsrådet, där den här frågan anmäldes, var det ganska tydliga markeringar från ett stort antal medlemsstater om att det här inte får utvecklas så att det blir ytterligare ett instrument bland alla andra som snarare komplicerar bilden än förenklar den. Vi har alltså haft en linje som har stämt ganska väl med många av de tunga medlemsstaterna i övrigt.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag punkt 8 och finner att det finns stöd för regeringens här intagna position.

Vi går vidare till punkt 9. Som jag förstod dig, Peter Honeth, har du i stort sett täckt den i din tidigare föredragning. Eller?

Anf. 124 Statssekreterare PETER HONETH:

Nja, jag kanske ändå ska säga någonting om den första punkten, 9 a, som handlar om frågan om gemensamma program, om inte annat för att markera vad vi tycker. Vi tycker att grundtanken om gemensamma forskningsprogram, som bygger på att det är medlemsstaterna som ansvarar för dem och finansierar dem men också själva bestämmer i vilka av dem de vill delta, är klok. Det är ett klokt och intressant synsätt när det gäller att kanske också utveckla andra delar av EU:s forskningsprogram.

Jag vill markera att i detta ligger att vi har fått igenom synsättet, som var en av slutsatserna under det svenska ordförandeskapet, att EU:s forskningsarbete måste inriktas mot det som kallas för grand challenges, de lite större samhällsutmaningarna. Det får ett ganska tydligt genomslag i det här med gemensamma forskningsprogram. På det sättet är detta någonting som regeringen har sett positivt på.

Det finns nu ett pilotprojekt, återigen, vilket vi tycker är bra. Det finns också tre förslag till nya initiativ som är beslutade. Och nu föreslås att man ska inbjuda kommissionen med att något ge ett underlag för ytterligare sex sådana initiativ. Och, som sagt, flertalet av dem stämmer väl med svenskt synsätt när det gäller vad som är viktiga samhällsutmaningar för forskningen.

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:

När det gäller punkt 9 finner jag att det finns stöd för regeringens här intagna position. När det gäller de underpunkter som bara är information tackar vi för informationen.

Vi går vidare till punkt 10, Iter, också det en gammal välkänd punkt.

Anf. 126 Statssekreterare PETER HONETH:

Ja, det är väl en av de svårare frågor som EU har att hantera, åtminstone inom forskningsområdet. Samtidigt är det en av de långsiktigt kanske mest löftesrika och intressanta.

Jag antar att EU-nämnden allmänt vet att Iter är det väldigt stora projekt som handlar om att långsiktigt undersöka möjligheten att använda fusionskraft till skillnad från fissionskraft för energiproduktion. En mer kommersiell användning ligger ju långt fram i tiden.

Problemet med Iter är att å ena sidan tycker de allra flesta att det är ett väldigt angeläget och viktigt projekt, å andra sidan är det ett dyrt projekt. Framför allt har det varit en mycket stor kostnadsökning jämfört med de ursprungliga kalkylerna. Det presenterades nyligen en kostnadsberäkning som skulle hamna på 7,2 miljarder euro, jämfört med den ursprungliga som var på 2,7. Det handlar alltså om mycket stora överdrag.

Nu har det varit ett stort arbete där många länder och andra aktörer har deltagit för att bland annat få ned kostnadsöverdraget. Det har väl lyckats såtillvida att det i ett första steg nu har bantats till 6,6. Men man vill också markera att det arbetet behöver fortsätta. Det handlar även om att försöka få ett grepp om varför det har fungerat på det här sättet. Och det är en viktig del av det beslut som föreslås fattas. Nu finns det förslag om hur en betydligt bättre extern fristående uppföljning både av ekonomi och av organisation ska organiseras för att man ska undvika fortsatta överdrag och framför allt få en ännu bättre koll på hur man kan få ned kostnaderna.

Det som därutöver har diskuterats – men det är i första hand Ekofins diskussion och inte konkurrenskraftsrådets – är hur överdraget ska finansieras. Det har skett i olika tidsperspektiv. Det finns ett tidsperspektiv som är budgeten för 2011, och det är ju en del av den totala diskussionen om 2011 års budget som Ekofin inte har lyckats klara ut.

Det finns ett finansieringsbehov för åren 2012–2013, det vill säga inom det nuvarande finansiella perspektivet, och så finns det ett finansieringsbehov för tiden efter 2013, som är nästa finansiella perspektiv.

Det som konkurrenskraftsrådet har att göra är dels att ställa sig bakom de besparingsförslag som finns, dels att ta ställning till förslag om hur uppföljning och styrning av projektet ska kunna effektiviseras. Regeringens förslag är att Sverige ska ställa sig bakom de förslag som finns så här långt samtidigt som vi markerar behovet av att göra ytterligare besparingar framöver.

Anf. 127 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr ordförande! Vi har så klart ingenting emot att regeringen driver på för att minska budgeten. Vi hade gärna sett att den inställningen hade varit ännu hårdare, som bekant.

När det gäller den löpande revisionen av det här arbetet, som nu ska förstärkas, undrar jag: Finns det några planer eller någon öppning för att få igenom att man i den revisionen också sakligt ser över vad man faktiskt får ut av det arbetet, hur långt man faktiskt kommer i det rena forskningsläget runt Iterprojektet?

Jag tror att svaret är nej. Revisionen är väldigt inriktad på att få kontroll över de löpande kostnaderna och över organisationen. Det är de två aspekterna som just nu har betonats. De mål som Iter ska uppnå ska naturligtvis också utvärderas, men det är en annan typ av utvärdering än den som finns beskriven i det här beslutet.

Anf. 129 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Jag ska av naturliga skäl hålla mig kort, men vi har tidigare ansett att en sådan uppföljning bör göras. Det är en inställning som kvarstår och som också den gröna gruppen i EU-parlamentet och andra har drivit. I grunden är vi över huvud taget kritiska till att pengar läggs på ett projekt som vi inte längre ser som speciellt löftesrikt.

Anf. 130 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag delar den inställningen. Jag är i grunden skeptisk till om det här är värt de enorma summorna. Framför allt framstår det finansiella arrangementet med EU:s förpliktelser som orimligt om man ser det i backspegeln.

Det är väldigt svårt att försvara att tiotals miljarder kronor av skattebetalarnas pengar rinner ut, och vi kan egentligen inte överblicka vad som kommer ut i andra ändan av det. Därför skulle jag vilja ansluta mig till det som Gustav Fridolin säger.

Anf. 131 Statssekreterare PETER HONETH:

Jag kan väl bara göra den kommentaren att regeringen egentligen inte har någon annan syn än att det naturligtvis är nödvändigt att fortlöpande följa upp måluppfyllelsen, om man lyckas med detta, även om det inte ligger i just det beslut som nu fattas.

Anf. 132 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag med att det finns stöd för regeringens intagna position. Jag kan notera att det finns en enighet i nämnden om aspekten med kostnadskontroll. Jag tror inte heller att någon skulle säga emot att man tar reda på ännu bättre, om det går, vad forskningsläget är. Men det tycker jag ingår naturligt i beredningsprocessen.

Då kommer vi till punkten om rymdfrågor. Det är ett meddelande från kommissionen.

Anf. 133 Statssekreterare PETER HONETH:

Det är egentligen inte mycket att kommentera. Ursprungligen var tanken att kommissionen skulle presentera ett meddelande som specifikt handlade om rymdpolitik eller rymdutveckling. Det har man inte gjort, utan man har tagit in ett mycket kort avsnitt om rymdfrågor i det andra meddelandet om integrerad industripolitik. Man avser från kommissionens sida att återkomma med ett större meddelande om rymdfrågor. Det finns ingen anledning att kommentera det här just för närvarande.

2010/11:9
19 november

Anf. 134 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi det till handlingarna. Gäller det hela punkten, ända fram till 11 e?

Anf. 135 Statssekreterare PETER HONETH:

Ja, jag har ingenting särskilt att anföra om de övriga heller. Punkterna d och e är mer informationsfrågor, så jag har inget särskilt att säga om dem.

Anf. 136 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den icke-informationen. Är det något övrigt som statssekreteraren har att anföra? Nej.

Vi tackar Peter Honeth med medarbetare för i dag.

1 § Allmänna frågor.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 4 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	2
Anf. 5 JONAS SJÖSTEDT (V).....	3
Anf. 6 ULF HOLM (MP).....	3
Anf. 7 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	3
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 9 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	4
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 11 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 13 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	5
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	5
2 § Utrikes frågor.....	6
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 16 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	6
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 18 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	6
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 20 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	8
Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V).....	8
Anf. 22 ULF HOLM (MP)	9
Anf. 23 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	9
Anf. 24 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	10
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 26 JONAS SJÖSTEDT (V).....	10
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 28 ULF HOLM (MP)	11
Anf. 29 MARIE GRANLUND (S).....	11
Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	11
Anf. 31 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	12
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 33 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	13
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 35 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	13
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 37 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	14
Anf. 38 HANS ROTHENBERG (M)	15
Anf. 39 FREDRICK FEDERLEY (C).....	16
Anf. 40 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	16
Anf. 41 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	17
Anf. 42 ULF HOLM (MP)	17
Anf. 43 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	18
Anf. 44 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 45 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	18
Anf. 46 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 47 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	18

Anf. 48	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 49	Utrikesminister CARL BILDT (M)	19
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 51	Utrikesminister CARL BILDT (M)	19
Anf. 52	ROBERT HALEF (KD)	20
Anf. 53	Utrikesminister CARL BILDT (M)	20
Anf. 54	EVA-LENA JANSSON (S)	20
Anf. 55	Utrikesminister CARL BILDT (M)	20
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 57	Utrikesminister CARL BILDT (M)	21
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 59	Utrikesminister CARL BILDT (M)	22
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 61	Utrikesminister CARL BILDT (M)	23
Anf. 62	FREDRICK FEDERLEY (C)	24
Anf. 63	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	24
Anf. 64	Utrikesminister CARL BILDT (M)	24
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 66	Utrikesminister CARL BILDT (M)	26
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	27
3 §	Konkurrenskraft (industri)	28
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 69	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	28
Anf. 70	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	28
Anf. 71	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	28
Anf. 72	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	28
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 74	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	29
Anf. 75	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 76	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	30
Anf. 77	JONAS SJÖSTEDT (V)	30
Anf. 78	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 79	CAROLINE SZYBER (KD)	31
Anf. 80	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	31
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 82	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	32
Anf. 83	ULF HOLM (MP)	33
Anf. 84	FREDRICK FEDERLEY (C)	33
Anf. 85	JONAS SJÖSTEDT (V)	34
Anf. 86	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	34
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 88	Departementssekreterare JOHAN STÅLHAMMAR	35
Anf. 89	ORDFÖRANDEN	35

Anf. 90 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	35
Anf. 91 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	37
Anf. 92 JONAS SJÖSTEDT (V)	37
Anf. 93 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	37
Anf. 94 ORDFÖRANDEN	38
Anf. 95 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	38
Anf. 96 ORDFÖRANDEN	38
Anf. 97 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	38
Anf. 98 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	39
Anf. 99 HANS ROTHENBERG (M)	39
Anf. 100 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	39
Anf. 101 Ämnessakkunniga EVELINA JANUNGER KAARME	39
Anf. 102 ORDFÖRANDEN	40
Anf. 103 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	40
Anf. 104 ORDFÖRANDEN	40
Anf. 105 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	40
Anf. 106 ORDFÖRANDEN	40
4 § Konkurrenskraft (forskning och rymdfrågor)	41
Anf. 107 ORDFÖRANDEN	41
Anf. 108 Statssekreterare PETER HONETH	41
Anf. 109 ORDFÖRANDEN	41
Anf. 110 Statssekreterare PETER HONETH	41
Anf. 111 ORDFÖRANDEN	42
Anf. 112 Statssekreterare PETER HONETH	42
Anf. 113 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	42
Anf. 114 JONAS SJÖSTEDT (V)	42
Anf. 115 Statssekreterare PETER HONETH	42
Anf. 116 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	43
Anf. 117 ORDFÖRANDEN	43
Anf. 118 Statssekreterare PETER HONETH	43
Anf. 119 ORDFÖRANDEN	44
Anf. 120 Statssekreterare PETER HONETH	44
Anf. 121 THOMAS STRAND (S)	45
Anf. 122 Statssekreterare PETER HONETH	45
Anf. 123 ORDFÖRANDEN	45
Anf. 124 Statssekreterare PETER HONETH	45
Anf. 125 ORDFÖRANDEN	46
Anf. 126 Statssekreterare PETER HONETH	46
Anf. 127 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	46
Anf. 128 Statssekreterare PETER HONETH	47
Anf. 129 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	47
Anf. 130 JONAS SJÖSTEDT (V)	47
Anf. 131 Statssekreterare PETER HONETH	47

2010/11:9
19 november

Anf. 132	ORDFÖRANDEN	47
Anf. 133	Statssekreterare PETER HONETH	47
Anf. 134	ORDFÖRANDEN	48
Anf. 135	Statssekreterare PETER HONETH	48
Anf. 136	ORDFÖRANDEN	48